New York Public Library 470 Fifth Ave.

VIENYBĖ

LxVIII M. 11 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. • 1953 M. KOVO (MARCH) 13 D. • KAINA 10c.

DABAR

Stalinui mirus
Amerikos Balsas
Prancūzai ir mes
Vydūno netekus

JUOZAS TYSLIAVA

Trumparegiai buvo tie, kurie manė, kad po Stalino laidotuvių Sovietų Sąjungoje įvyks perversmas.

Valstybėje, kur kas trečias pilietis yra šnipas, negali būti perversmo.

Tik karo atveju, tik su išorės jėgomis susidūrus, totalitarinės valstybės sugriūva.

Taip buvo su fašistų Italija, su nacių Vokietija, taip gali būti su Sovietų Rusija.

Bet ir šiuo atveju atsarga gėdos nepadarys.

Kodėl?

Todėl, kad Stalinas paliko 800,000,000 imperiją, — imperiją, kuriai nėra palyginimo istorijoje.

***

Sakoma, kad Amerikos Balse (Voice of America) girdimas rusiškas akcentas...

Panašiai teigia ir senatorius MacCarthy, dar demokratų administracijos laikais pradėjęs "akėti" Valstybės Departamentą ir jo pareigūnus.

Nėra abejonės, kad Valstybės Departamentas, kurio žinioje yra ir Amerikos Balsas, netrukus bus paliestas republikonų šluotos.

Nauja šluota gerai šluoja?...

Gal būt. Bet šį kartą atrodo, kad tas šlavimas gali sukelti nemažai dulkių.

Vargas pralaimėjusiems, ma tote.

***

Šiuo metu Prancūzijoje yra apie 10,000 Amerikos karių, kurių užduotis—ginti tą kraštą.

Nenuostabu, kad tarp Washingtono ir Paryžiaus dabar vyksta derybos, kaip geriau tuos Prancūzijos gynėjus įkurdinti.

Ir štai prancūzai siūlo kiekvienam Amerikos kariui bei jo šeimai dviejų ar trijų kambarių butą, jeigu Dėdė Samas garantuos penkių metų nuomą... po 125 dolerius mėnesiui.

Kitais žodžiais tariant, mūsų draugams Prancūzijoje neužtenka gerų Amerikos norų.

Už tą privilegiją, būtent, kad Amerikos kariui, ginant Prancūziją, gali tekti paaukoti savo gyvybę, Dėdė Samas turi primokėti grynais...

***

Vydūnas, neseniai miręs Vakarų Vokietijoje, buvo magnetinė asmenybė mūsų tautoje. Ypač jaunimas juo žavėdavosi.

Apie Vydūną, kaip rašytoją, buvo įvairiausių nuomonių. Rodos, Balys Sruoga kadaise yra parašęs, kad jis nežinąs asmens, kuris būtų iki galo perskaitęs Vydūno raštus...

Nežiūrint to, tautiniame lietuvių atgimime Vydūnas suvaidino didesnį vaidmenį, negu kiti jo laiko ir vietos kultūrininkai.

Galima drąsiai sakyti, kad po Donelaičio Vydūnas buvo pats žymiausias Mažosios Lietuvos rašytojas.

***

Kartą dzūkas mėgino pašiepti žemaitį.

Girdi, visame Tryškių miestelyje tebuvęs vienas langas... Ir štai Velykų rytą susirenka žemaičiai pažiūrėti, kaip miestelis atrodo...

Bežiūrėdami, žemaičiai nosimis išdūrę langą ir turėję bėgti į Ameriką...

ČEKAI NUMUŠĖ AMERIKOS LĖKTUVĄ

Du čekoslovakų MIGai, įskridę į vakarų Vokietiją, apšaudė amerikiečių lėktuvus, vieną numušdami.— Amerika pareiškė griežtą protestą.— Galimas diplomatinių santykių nutraukimas

Praėjusį antradienį į Vakarų Vokietiją įskrido du čekoslovakų lėktuvai, MIG-15 tipo, užpuolė skridusius amerikiečių lėktuvus.

Vienas amerikiečių lėktuvas pašautas nukrito prie Resensburgo, lakūnui spėjus laimingai išsigelbėti su parašiutu.

Užpuolimas įvyko per 15 mylių nuo Čekoslovakijos sienos, virš Vokietijos teritorijos. Diena buvo giedra ir čekų lakūnai negalėjo apsirikti.

Amerika per savo ambasadorių Čekoslovakijos vyriausybei įteikė griežtą protesto notą.

Galimas dalykas, kad šis piratiškas įvykis iš čekoslovakų pusės paskubins nutraukti diplomatinius santykius tarp Amerikos ir Čekoslovakijos, kurie ir taip jau nėra geri.

Amerikos aviacijai, esančiai Vokietijoje, įsakyta atatinkamai reaguoti, jei pasikartos panašus incidentas.

Išsigelbėjęs lakūnas Braun, klausinėjamas žurnalistų, kodėl jis neatidengęs ugnį į čekoslovakų MIGą, atsakęs, kad tai paslaptis ir jis negalįs to klausimo svarstyti.

Atbėgo lenkas su MIG-15

Praėjusią savaitę Danijos aerodrome nusileido lenkų karinis lėktuvas sovietų gamybos MIG-15 kurio lakūnas paprašė danų prieglaudos.

Jo pasakojimu, jis skridęs į Rytų Vokietiją pratimams, bet kelyje atsiskyręs nuo kito lėktuvo ir per Baltijos jūrą pasileidęs Borholmo salos link. Jis girdėjęs, kaip per radiją jo draugas pranešė apie jo pabėgimą ir gavęs įsakymą vytis ir lėktuvą nušauti.

Šis įvykis tuo svarbus, kad į sąjungininkų rankas pateko visai sveikas naujausias sovietų sprausminis lėktuvas MIG-15, apie kurį buvo mažai turėta žinių. Dabar sąjungininkų ekspertai jį tyrinėja.

Danijos vyriausybė, nežiūrint, kad Lenkija reikalauja skubiai lėktuvą grąžinti, delsia su gražinimu, kol jis nebus gerai ištirtas.

Pirmas ženklelis Prezidentui. Jauna mergytė Suzana Giardina iš Brooklyno prisega prezidentui Eisenhoweriui pirmąjį Raudonojo Kryžiaus vajaus ženklelį.

Korėjoje karas pridarė daug našlaičių. Pamatyti ištiestą mažyčio ranką į amerikietį kareivį ten ne naujiena.

LENKAI SULAIKĖ 6 DANŲ ŽVEJŲ LAIVUS

Turbūt keršydami danams už neišdavimą pabėgusio lėktuvo MIG-15, lenkai Baltijos jūroje sulaikė 6 danų žvejų laivus su 20 žvejais, nusivarydami į Gdynę.

Dabar patirta, kad visi žvejai paleisti.

Anekdotas anekdotu, bet faktas faktu:

Anais laikais žmonės būdavo sukišę nosis į langus, o dabar — į televizijas.

Bet, ar jie dabar daugiau mato?

— Velnio akį, sakytų tas pats dzūkas.

Filmai, kuriuos prieš penkioliką metų teko matyti teatruose, dabar rodomi televizijos stikluose.

Ar tai paskutinis sniegas? Neseniai siautusi Chicagoje pūga privertė gatvėse sniego, bet visi tikisi, kad jis pasiliks neilgam...

RUSIJA VISKĄ DARYS DĖL TAIKOS

Pareiškė Stalino įpėdinis Malenkovas.— Dulles sako, kad taikos galimybės padidėjo.— Kiti mano, kad sovietai savo politiką sugriežtins

Naujasis Stalino įpėdinis Malenkov šį pirmadienį pasakė pirmą politinę kalbą, kurioj pabrėžė savo norą taikoj sugyventi su vakarais.

"Užsienio politikoje mūsų svarbiausias uždavinys tai sukliūdyti kilti naujam karui ir gyventi taikoje su visais kraštais", pareiškė jis. "Tautos nori taikos ir vengia karo. Vyriausybės, kurios siektų karo, būtų nusikaltėlės. Naujoji sovietų vyriausybė sieks tos užsienio politikos, kuri yra tarptautinės taikos koncepcijoje".

Tačiau jis pabrėže, kad "poilsio" nebus ir bus ruošiamasi apsigynimui.

Valstybės sekretoriaus Foster Dulles įsitikinimu Stalino mirtis padidino galimybę išlaikyti taiką pasaulyje. Jis taip pat prileidžia galimybę, kad tarp Rusijos ir Kinijos įvyksiąs skilimas.

Sovietiniais klausimais ekspertas William Bullitt, mano, kad Malenkovas paprasčiausiai bijąs visuotinio karo su Amerika, kaip to bijojęs Stalinas.

Bet ekspertai dažnai suklysta. Kennan ir Bohlen, kurie sakoma geriausiai nusimano sovietų klausimuose, pranašavo, kad dėl Stalino sosto prasidės didelės varžybos, bet jų visai nebuvo.

Kaip ten bebūtų, dar ilgą laiką vakarai nieko nežinos ko kie planai yra Malenkovo galvoje, nes jis yra dar paslaptingesnis ir už dingusį Staliną.

KAS SUDARO NAUJĄJĄ SOVIETŲ VYRIAUSYBĘ

Naujoji Sovietų Rusijos vyriausybė sudaryta sekančios sudėties:

Vyriausybės pirmininkas Georgi Malenkov, vicepirmininkais: Beria, Molotov, maršalas Bulganin ir Kaganovič.

Vyriausios Tarybos pirmininkas maršalas Vorošilov.

Saugumo ir vidaus ministras Beria, užsienių reikalų ministras Molotov (pavaduotojai Višinski, Malek ir Kuznecov) krašto aps. ministras maršalas Bulganin (pavaduotojai maršalas Vasilevski ir Žukov), prekybos ministras Mikojan, industrijos min. Saburov.

MANEVRAI ŽEMĖLAPYJE

Šiuo metu Atlanto armijos štabe Prancūzijoje vyksta ypatingai svarbūs manevrai... žemėlapyje. Jiems vadovauja iš Amerikos nuvykęs gen. Bradley.

"Manevruose" dalyvauja maršalai Montgomery, Juin, generolai Ridgway, Gruenther, admirolai Carney, Montbatten, Lemonnier ir kt.

Naujas prancūzų komunistų vadas

Malenkovo iškilimas jau įnešė pirmuosius persitvarkymus užsienio komunistų partijose, kurios stengiasi šokti pagal naujo Kremliaus diktatoriaus muziką.

Prancuzijoje iš komunistų partijos vadovybės Duclos ir Fajan, iki šiam laikui grojęs pirmuoju smuiku, nustumti į užpakalį ir partijos vadovybė atiteko į Billoux rankas, kuris buvo žinomas, kaip Malenkovo politikos šalininkas.

Tuo tarpu New Yorke jau pasirodė pirmieji pavasario ženklai. Įvykusioje tarptautinėje gėlių parodoje šis kūdikis negali atigėrėti gėlėmis.

APLINK PASAULĮ

● Gen. Van Fleet, vadovavęs Korėjoje aštuntai armijai, pareiškė, kad jo kareiviams ten trūkę municijos ir Pentagone nieko nebuvo daroma jos pristatymui laiku. Jo įpėdinis gen. Tayllor aiškina, kad tai netiesa ir amerikiečiai Korėjoje turi ginklų daugiau negu reikia.

● Eisenhowerio rezoliuciją, kuri turėjo pasmerkti Sovietų Rusiją sulaužius Teherano ir Jaltos susitarimus, Senato komisija atidėjo į šalį, nepatiekdama Senatui svarstyti.

● Maršalas Tito savo kelionę į Angliją paskubino viena savaite ir Londone laukiama kovo 16 dieną. Kelionėje jį lydi anglų karo laivai. Vatikanas išreiškė apgailestavimą, kad Anglija palaiko draugiškus santykius su Bažnyčios persekiotoju.

● Prezidentas Eisenhoweris davė suprasti, kad jis įsikiš į McCarthy vadovaujamos komisijos darbus, jei jos tardymas Amerikos Balso pareigūnų grasins sukelti tarptautinių nesusipratimų. Jis įspėjo, kad senatoriai per daug toli neeitų. McCarthy jau susilaukia kritikos ir iš republikonų sluogsnių.

● Maskvoj mirė ta pačia liga, kaip ir Stalinas, smegenų kraujaplūdžiu, garsus rusų kompozitorius Prokovjef.

● Korėjoje 2000 komunistų belaisvių bandė pabėgti iš Yoncho stovyklos. 23 riaušininkai buvo nušauti ir 42 sužeisti.

● Prancūzijos spauda, išskyrus komunistine, smarkiai pasipyktinusi, kam vyriausybė nuleido gėdulo ženklui, Stalinui mirus, vėliavas ant visų valstybinių pastatų.

● Čekoslovakijoje suimta buvusio respublikos prezidento Benešo žmona Hanna Benešova.

● Greitu laiku Bukareste prasidės Anna Pauker ir devynių kitų rumunų komunistų procesas. Visi jie kaltinami buvę sionizmo šnipais.

● JT gen. sekretorius Trygve Lie pasiūlė, kad būtų atgal į tarnybą priimti tie amerikiečių kilmės tarnautojai, kurie buvo atleisti atsisakius McCarthy komisijai pasisakyti, ar priklauso komunistų partijai.

● Lenkijoje partizanai užpuolė vežantį ginklus į rytų Vokietiją sovietų karišką traukinį. Buvo sužeista keletas kareivių.

● Naujasis sovietų ambasadorius Kinijoje Kuznecovas 1930 metais dirbo kaip paprastas darbininkas Detroito Fordo fabrike, atsiųstas Maskvos vyriausybės susipažinti su kapitalistinių kraštų metodais.

● Buvęs Egipto karalius Farukas skiriasi su savo žmona Narriman, kuri norinti grįžti atgal į Egiptą ir išgelbėti savo sūnui sostą.

PER 1000 DOLERIŲ BAŽNYČIOS LANGĄ

Clevelando Tremtinių Draugija nepamatė Lituanistikos Instituto

CLEVELAND, OHIO — Garsiai per visą Ameriką nuskambėjusi Clevelando Lietuvių Tremtinių Draugija kovo 1 d. nutarė savo tolimesnę veiklą sustabdyti. Tai įvyko po ilgos kelių mėnesių pertraukos pagaliau vieną kartą vis dėl to jau sušauktame susirinkime.

Susirinkimas palyginti buvo gausokas ir praėjo labai gyvai. Pirmininkavo St. Barzdukas, sekretoriavo J. Leonas.

Nuotaikai sušvelninti stengtasi iškilmingai paminėti šios draugijos penkmetis. Ta proga už garbės stalo susodinti visi buvę TD pirmininkai, gi Steponas Nasvytis pasakė jautrų žodį.

Patiekdamas "veiklos" apyskaitą TD pirmininkas Edvardas Karnėnas pabarė gausiai užgauliojimų "geltonajai spaudai", konkrečiai čia įskirdamas Naujienas ir Vienybę. Priežastis ta, kodėl šiedu laikraščiai teikė iš Clevelando informacijas, jog Tremtinių Draugija Clevelando vyskupijos nuosavybei Our Lady of Perpetual Help bažnyčiai už tūkstantį dolerių (šiam reikalui išeikvodama net narių mokesčius) įstatė langą, o Litunistikos Institutui nieko nedavė nors ir buvo viešai susirinkimuose prašyta).

Vyt. Braziulis papasakojo apie TD pajamas ir išlaidas. Pajamų buvo: nario mokesčio 387 dol., pikniko bažnyčios langui — 338 dol. 92 c., surinkta aukų bažnyčios langui — 188 dol., surinkta aukų P. Žakiui sušelpti 51 dol. ir Petrų Povilų auka tremtiniams Europoje — 40 dol., perimta iš senos valdybos 623 dol. 25 c., viso — 1,628 dol. 18 c.

Išlaidos: galutinai apmokėtas bažnyčios langas 739 dol., lituanistinei mokyklai 220 dol. vizitui pas Ohio gubernatorių — 64 dol. 35 c. Dirvos administracijai —79 dol. ir įvairios kitos, — viso 1,475 dol. 11 c.

Kasoje likę 153 dol. 7 c.

Revizijos komisijos vardu pranešė A. Jonaitis.

Labai gerą įspūdį susirinkimui padarė specialus Diepholzo gimnazijai remti komiteto (jį sudaro Alg. Nasvytis, S. Laniauskas ir Juodvalkienė) pranešimas. Surinkta tai gimnazijai apie pora tūkstančių dolerių.

Daug ir karštai kalbėta dėl tolimesnės TD veiklos. Priimtas nutarimas, jog Clevelando Lietuvių Tremtinių Draugija savo veiklą sustabdo ir specialiams bei specifiniams uždaviniams vykdyti Lietuvių Bendruomenės ribose steigia lietuvių politinių emigrantų organą.

Susirinkime susidarė nejauku, kada sprendžiant TD likvidavimą vienas iš TD steigėjų (Jaunutis Nasvytis) nurodė, jog reikia laikytis šios Draugijos įstatų. Paaiškėjo, jog valdyba jokių įstatų į susirinkimą neatsinešė, net jų iš viso savo veikloje nemačiusi, esą negavusi ir iš seniau buvusios valdybos.

Greitomis nutarta: elgtis jokių įstatų nežiūrint ir nežinant ką jie sako apie TD likvidavimą.

Žinoma, tokį "nepaprastą lietuvišką darbą atlikus — už tūkstantį dolerių įstačius langą į Our Lady of Perpetual Help bažnyčią, — dabar yra viskas "leidžiama".

Tegul tik kitu kolonijų naujieji lietuviai ateiviai taip skubiai kloja panašiems langams tūkstantines, o visi "gėrėsimės" kaip "suklestės" mūsų Lituanistikos Institutas.

A. Bagdžius

BACH'S CAFE
Alus, vynas, likeris.
Visada draugiška nuotaika.
6029 TORRESDALE AVE.,
Philadelphia 24, Pa.
JE 5-9643

PAMINĖTA VESTUVINĖ SUKAKTIS

ROCHESTER, N. Y. — Pasižymėję Rochesterio lietuvių visuomenėje P. ir E. Norkeliūnai kovo 1 d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 35 metų sukaktį. Tą dieną pobūvin atsilankė daug jų draugų ir pažįstamų, kurie nuoširdžiai sveikino sukaktuvininkus ir linkėjo jiems ilgų ir laimingų metų.

P. Norkeliūnas yra reto darbštumo ir pasiaukojimo žmogus, kuris Rochesterio lietuvių kolonijai turi didelių nuopelnų. Daugelių organizacijų pirmininkas ir nenuilstamas ALTo darbuotojas, kuriam vadovauja nuo pat jo įsikūrimo pradžios. Iškilmingų pietų metu kalbas pasakė ir perdavė sveikinimus parapijos klebonas kun. J. Bakšys, kun. D. Mackevičius, svečias iš Montrealio, jo brolis D. Norkeliūnas, J. Morkūnas, R. Šerelis, dr. Lelevičius, H. Žemelis, A. Sabaliauskas ir daug kitų. Sukaktuvininkai gavo daug dovanų ir sujaudintai dėkojo už tokią malonią jiems staigmeną.

Pobūvis įvyko Hamlin, N. Y., gražiame J. Avižienio restorane.

H. Ž.

LRS SKYRIAUS METINĖS

Rochesterio LRS skyrius, kuris įsisteigė 1952 metų pradžioje, neseniai atšventė savo veiklos metines. Šis skyrius pradėjo vienas pirmųjų veikti JAV. Nors skyrius, kaip toks, neturėjo tikslo tuoj pat reikštis vietos visuomeninėje veikloje, tačiau jo nariai visus aktyviai dalyvauja ir talkininkauja esančioms organizacijoms: ALTui, Bendruomenei, Radijo Klubui ir kt. Skyriaus nariai turi susirinkimus kas mėnesį. Per tą laiką buvo išklausyta daug įdomių pranešimų ir turėta gyvų diskusijų mūsų gyvenimo klausimais.

Metinę apžvalgą padarė pirmininkas Pr. Saldžius, o plačiau apie LRS kalbėjo Vyr. komiteto narys H. Žemelis. Jis, tarp kitko, pažymėjo, jog LRS nuolat stiprėja. LRS nesivaiko organizacinių skaitlinių, bet priima į savo tarpą visus tuos, kurie nuoširdžiai pasiryžta dirbti Lietuvai. LRS veikla taip pat padarė teigiamos įtakos į mūsų vadovaujančių veiksnių nesandarą, nes ji siekianti visų gyvųjų jėgų apjungimo Lietuvos vadavimo darbe. Renkant valdomuosius organus, skyriaus pirmininku vėl buvo išrinktas Pr. Saladžius, o jo pavaduotoju J. Pupininkas.

P. Saladžiui 60 metų. Skyriaus p-kas P. Saladžius vasario 27 d. atšventė 60 metų sukaktį. Pr. Saladžius yra Lietuvos kariuomenės pulkininkas ir buvęs ilgametis Saulių S-gos vadas. Atsidūręs tremtyje, kiek jėgos leidžia, dirba visuomenini darbą ir nuoširdžiai sielojasi Lietuvos reikalais.

Sukaktuvių dieną susirinko daug jo bičiulių pasveikinti ju biliatą ir palinkėti jam sveikatos ir ištvermės tremties dienose.

Didelis susidomėjimas LRS žurnalu. LRS žurnalo "Santarvė" 1 numerį Rochesteryje buvo išplatinta 30 egz. Straipsnių aktualumas kelia didelį skaitytojų susidomėjimą ir su nekantrumu laukiamas 2 Nr., kuris jau išėjo iš spaudos.

V. T.

Rodys filmas iš Lietuvos gyvenimo

ELIZABETH, N. J. — Daugeliui nuolatos teiraujantis apie Lietuvos filmų rodymą, toji galimybė sudaryta sekmadienį kovo 22 d. 4 val. popiet Lietuvių Laisvės Salėje, 296 So Second St., Elizabeth, N. J. kur bus rodomos brolių Motuzų naujai sudarytos spalvotos filmos iš įvairių Lietuvos sričių ir įvairiausių švenčių, atlaidų, turgų, jomarkų ir t. t. Kviečia šia proga iš visų New Jersey apylinkių, seniau ir naujai atvažiavusius, pamatyti šių filmų.

Rengėjai

NEMOKAMAI

Pameginkite visi tie, kurie kenčiate šiuos skausmus: REU MATIŠKUS, RANKŲ IR KOJŲ GĖLIMĄ BEI TIRPIMĄ. NEURALGIJĄ, NUOVARGĮ, DIEGLIUS. Jeigu jūs branginate savo sveikatą, tai tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą drauge su šiuo skelbimu, ir nemokamai gausite naujai pagerintos Deksnio Galingos Mosties. Pavartoję ją, po savaitės laiko, jeigu nesijausite sveikesni, grąžinkite mums likusią. Bet mes žinome: tūkstančiams padėjo, padės ir jums. Užtikriname pasekmes!

Yra senas ir teisingas priežodis: kas tepa, tas važiuoja. Todėl, jeigu nori važiuoti, tai tepk ir tepk su Deksnio Galinga Mostimi.

DEKEN'S PRODUCTS
P. O. Box 666
Newark 1, N. J.

Visi buvo sužavėti filma apie Lietuvą

BALTIMORE, MD. — Kovo 1 d. lietuvių svetainėje buvo rodomas Br. Motuzų spalvuota filma iš Lietuvos gyvenimo. Publikos prisirinko apie 500 ir visi buvo sužavėti graziais Lietuvos vaizdais, kuriuos Br. Motuzams, dėka jų kameros, pavyko išsaugoti.

Šitą filmą, turėtų pamatyti ir kitos lietuvių kolonijos.

Vietos ALT Sąjungos skyrius, kuris turi apie 30 narių, į įvykstantį tautininkų suvažiavimą Philadelphijoje išrinko atstovus: K. Pažemėną, K. Rakūną, ir V. Velžį. Į suvažiavimą pasižadėjo vykti ir kiti nariai kaip svečiai.

Buvo nutarta suvažiavimui patiekti keletą pataisų dėl įstatų.

Verbų sekmadienį nutarta surengti paskaitą ir pakviesti iš New Yorko adv. Vincą Rastenį.

Sekantis ALTS 8 skyriaus susirinkimas įvyks kovo 31 d. 8 val. vakare lietuvių salėje, kuriame dalyvavę suvažiavime atstovai padarys pranešimą, be to, bus renkama nauja valdyba.

S. J.

Mirė J. Stapšinskas

WORCESTER, MASS. — Vasario 13 d. Worcesterio miesto ligoninėje mirė ir vasario 17 d. palaidotas Amerikoje 40 metų išgyvenęs Juozas Stapčinskas, kilęs iš Vilniaus Dzūkijos.

Jis yra tarnavęs carinės Rusijos kariuomenėje ir pirmojo pasaulinio karo metu Amerikos daliniuose kovėsi su vokiečiais Prancūzijoje, kur buvo apnuodytas vokiečių dujomis. Gyvenimo saulėlydį užbaigė iš kariškos pensijos.

Velionis paliko už save vyresnį brolį Simoną (gyv. Worcesteryje) mirusios sesers Magdelenos Morkūnienės (1939) sūnų Joną ir dukteris: Adelę, Rita ir Oną (visi su šeimomis). Lietuvoje yra žuvęs brolis Pranas ir mirusi sesuo Elena, kurios du sūnūs (abu laikraštininkai) Jonas ir Paulius Leonai dabar gyvena šiame žemyne: pirmasis Clevelande, o antrasis — Kanados Toronte.

J. Klusinskas

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS, Sav.
Pirmos rūšies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

PAKĖNO ir sūnų siuvykla, rūbų valykla ir dažykla yra viena didžiausių Amsterdam, New York. Pakėno darbas garantuotas ir kainos prieinamos. Atneškit drabužį šiandien —pasinešit rytoj. Pakėno trokai Jūsų drabužius paims iš namų ir gražiai pataisytus, išvalytus ir suprosytus pristatys į namus.

A. Pakėnas & Sons
138 E. MAIN STREET
Tel. 1231
110 BROOKSIDE AVE.
Tel. 5083
AMSTERDAM, NEW YORK

IVY LEAF GRILL
Antonia Smith, Sav.
42 SCHUYLER STREET
AMSTERDAM, N. Y.

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

WALLY'S RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

KARLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

Jau išėjo iš spaudos. Gaunama leidykloje ir pas spaudos platintojus.

STEPAS ZOBARSKAS

AUŠRELĖ

ELEMENTORIUS

PATRIA

Post Office Box 1291
STAMFORD, CONN.
Kaina $2.25

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

HOTEL GRUSH
RESTORANAS ir BARAS
ADAM GRUSH, Savininkas
Iš kitų miestų atvykę tautiečiai visada gali gauti patogius ir nebrangius kambarius.
200 North Broad St., Philadelphia, Pa.
LOcust 7-9274

STANLEY'S MEAT MARKET
KAZYS VALAITIS, Savininkas
PIRMOS RŪŠIES MĖSA IR KITI MAISTO DALYKAI
808 North 2nd St., Philadelphia, Pa.
MArket 7-1685

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto
PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street **Philadelphia, Pa.**

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, **PHILADELPHIA, PA.**
Tel. PO 5-8785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

HOLLYWOOD INN & HALL
ELZBIETA RUDAUSKIENĖ,
Savininkė
Baras ir salės pramogoms
2419 W. 43rd STREET **CHICAGO, ILL.**
Tel. VIrginia 7-9880

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street **Tel. DE 4-5136**
PHILADELPHIA PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street **Telefonas Poplar 4110**
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkites į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

GINTARAS LIETUVOS AUKSAS

Papuošalas kiekvienai progai ir prie tautinių rūbų.

Širdis su retežėliu	**$10.75**	**Apvalūs auskarai**	**5.00**
Širdies auskarai	**1275**	**Karoliai**	**24.00**
Lapo saga	**12.00**	**Apirankė**	**18.00**
Sagos rankogaliams	**15.00**	**Pailgi auskarai**	**10.75**
14 K. žiedas	**2975**	**Sagelė su rože**	**24.00**

UŽSISAKYTI GALITE TELEFONU AR PAŠTU

Gintariniai papuošalai pristatomi atsiuntus čekį, money order arba C. O. D.

TIKRAS GINTARAS–AMŽIŲ BRILIJANTAS

Nėra geresnės atminties iš tėvynės Lietuvos, kaip jos gintaras.

GERIAUSIA DOVANA SAVIŠKIAMS

Prašo atsiliepti galinčius platinti

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Ave, Jackson Hights 70, N. Y.
Tel. HA 9-5855

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY **BROOKLYN 21, N. Y.**
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT linija)

LAISVOS Nuomonės

Bažnyčia ne vieta tokioms kalboms...

Kad katalikų dvasiškijai kartais nepatinka tie, kurie būna ne iš jų "lagerio", netenka stebėtis, bet dar man niekad neteko girdėti, kad kuris nors jų būtų iš bažnyčios sakyklos pripasakojęs tokių nesąmonių, kaip kun. P. V. Strakauskas, kurio pamokslą, Brockton, Mass., bažnyčioje vasario 15 d. galima būtų palaikyti tikru blūdijimu.

Pradėjęs savo pamokslą nuo pavyzdžio apie žydų išsilaikymą tautybėje, jis pastebėjo, kad lietuvybės išlaikymas priklauso tik paprastoms bobelėms, bet jokiu būdu ne diplomatams ar politikieriams.

Tik vieną diplomatą iš lietuvių jis radęs gerą lietuvį, tai Kazimierą Bizauską, nes vieną kartą, gerdamas vyną su kitų tautų atštovais jis pakėlęs taurę ir pasakęs: "Aš esu atstovas lietuvių tautos, kuri yra prie Baltijos jūrų, kuriai Dievo saulutė šviečia ir šildo". Argi ta pati saulutė nešviečia Amerikai, Azijai ir negrų tautoms? Kun. Strakauskui Bizauskas yra didelis diplomatas tik dėl to, kad kaž kur įkišo Dievo vardą.

"Tai vienintelis lietuvis diplomatas patrijotas. Jis nesigėdino paminėti Dievo vardo ir pasakyti: aš atstovas tos tautos, kuriai Dievo saulutei šviečia. Daugiau Lietuvos diplomatų nėra. Jie niekam neverti, jie neverti mūsų pagarbos, iš jų niekas.

Nei kiek negeresnės nuomonės Strakauskas pasirodė esąs ir apie kitus. Štai ką jis pasakė:

"Dabar pažiūrėkime, kas yra Amerikos Lietuvių Taryba? Kokie jos vadai? Jų vaikai visiškai nutautėję, nekalba lietuviškai, vedę svetimtautes, juokiasi iš lietuvių kalbos. Lietuvos reikalai jiems nerūpi".

Argi tie žodžiai buvo taikyti ALT pirmininkui Leonardui Šimučiui, Draugo redaktoriui?

"Jie šaukia, tęsė kun. Strakauskas, tik todėl, kad gauna nuošimčius, didžiausius nuošimčius. Prašo aukų vargšai Lietuvai, o patys ima didžiausius nuošimčius ir skriaudžia jus vargšus, išprašo iš jūsų paskutinį sunkiai uždirbtą centą. Žinokit, nuo kiekvieno jūsų atiduoto dolerio jie gauna nuošimčius".

Toliau savo pamoksle kun. Strakauskas ėmė "filosofuoti:"

"Jie, sako, mokyti, kalba visokiais gražiais žodžiais, kad prastas žmogus net ir suprasti negali. Kam mums jų tie moks lai reikalingi? Nereikia mums tų mokytų. Jūs paprasti žmonės, o ir Dievas myli prastus žmones, vargšus žmones".

Įdomu būtų žinoti, kodėl pats Strakauskas mokinosi? O gal jis jokių mokslų nebaigė ir savavališkai sutaną užsivilko?

Kaip gyventų kun. Strakauskas, jei Amerikoje nebūtų inžinierių, technikų, jei visi būtų beraščiai?

Apie aukų rinkliavas jis blogos nuomonės.

"Kokie čia pinigai reikalingi, būk geras lietuvis, katalikas, patriotas, tai ir pinigų nereikės. Skriaudžia vargšus tremtinius, išprašo iš jų paskutinį sunkiai uždirbtą dolerį. Vargšai, jie paliko savo kraštą brangų, paliko savo nuosavybes ir viską. Bėgo, kad tik išsaugotų tikėjimą ir lietuvybę, o čia juos vėl apgaudinėja. Tik todėl ir aš niekur neprisidedu nei prie tarybų, nei prie visų kitų. Neprisidedu, nes pamačiau, kad nei Lietuvos, nei katalikybės reikalai jiems nerūpi. Jiems rūpi tik nuošimčiai. Dabar vėl atvažiuoja iš New Yorko, vėl prašo pinigų, vėl prašo aukų, kad tik daugiau, kad tik didesni nuošimčiai būtų".

Jam tie nuošimčiai taip susuko galvą, kad jis dar labiau pradėjo blūdyti, jog buvę bažnyčioje lietuviai pradėjo traukyti pečiais, stebėdamiesi kaip lietuvis kunigas gali taip sakyti. Jei tie žodžiai eitų iš Bimbos ar Prūseikos burnos, tai dar būtų suprantama... O gal?..

Bet ką padarysi kai žmogus pradeda blūdyti? Bet vis dėl to kaip ten bebūtų bažnyčioj neturėtų būti vietos tokiems blūdijimams!

A. M.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Tel. Howard 8-0596
Philadelphia, Pa.

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

KĄ PASAKOJA GRĮŽĘ IŠ LIETUVOS?

Namai "numirėliai" kuriuose bijoma apsigyventi. — Latvijoje milicija pavojingesnė negu Lietuvoje.— Kaip "savanoriškai" ruošiasi į kolchozus?

Jauna vokietaitė iš Karaliaučiaus, kurios tėvus 1945 m. rusai išvežė Sovietų Sąjungon, likusi viena kurį laiką dirbo kalchoze prie Karaliaučiaus, tačiau bado priversta pabėgo Lietuvon. Čia ji išbuvo iki 1951 m., kol buvo grąžinta Vokietijon.

Ji pasakoja, kaip 1948 m. buvusi ištremta vieno stambaus ūkininko šeima, kurioje ji dvejus metus dirbo. Ūkininkai turėję du vaikus — 9 metų sūnų ir 3 mėnesių dukrelę. Numanydami, kad jie vis tiek bus ištremti, jau iš anksto tam ruošėsi. Bijodami, kad mažoji dukrelė žiemos metu nepakels ilgos ir baisios tremiamųjų kelionės į Sibirą, jie paslėpė ją pas gimines. Vieną dieną staiga atsirado jų ūkyje būrys rusų enkavedistų, jų tarpe buvę ir mongolų. Jos šeimininkams buvę duota 3 valandos laiko pasiruošti kelionei, gi tuo tarpu ginkluoti enkavedistai apsupę namą saugojo. Ji padėjusi šeimininkams susipakuoti daiktus ir rusai ją taip pat tardę. Jie buvę labai nemandagūs, nuolat keikėsi ir kartojo žodį "buožė", bet ūkininkų šeima laikėsi ramiai — neverkė ir nerodė savo susijaudinimo. Jie buvo išvežti, kartu ir jų sūnelis. Visi jų geresnieji daiktai po to buvo konfiskuoti, gyvuliai priskirti sovchozui, kur jai tekę padėti juos nuvaryti.

Kita, taip pat iš Lietuvos sugrįžusi vokietė, pasakoja, kad didžiausi trėmimai buvę 1948 m. ir 1949 m. Pirmiausia vežę vokiečių kariuomenėje tarnavusiuosius, taip pat ir jų šeimos narius, vėliau tuos, kurie buvo sugrįžę iš Vokietijos ir tuos, kurie turėjo daugiau kaip 20 ha žemės. Šie trėmimai vyko Velykų metu.

Tame kaime, kur ji gyvenusi, išvežtųjų ūkiai likę tušti, nes lietuviai juose vengė apsigyventi, o rusai bijojo. Visus namų apyvokos daiktus ir gyvulius su sunkvežimiais atvykę rusai išsivežė. Likučius pasiėmė vokiečių pabėgėliai ir kaimynai. Kai kurie rūpestingesnieji kaimynai uždarinėjo langines ir duris, norėdami apsaugoti namus nuo tolesnio jų ardymo.

Kai kada rusai su stribais, ieškodami naktį partizanų, įsibraudavo į tokius paliktus namus ir prisigėrę, imdavo viską griauti ir naikinti.

1948 m., apie Naujuosiuosius Metus, ji mačiusi, kai Subačiaus stotyje tremtiniai buvo kraunami į traukinį. Kai kurie jų buvo atsivarę karvę ir norėjo pasiimti kartu, bet milicija atėmė. Visi buvo surinkti prie valsčiaus namų ir iš čia juos su sargybinių apsauga nuvarė į traukinį, prie kurio pašaliniams prieiti buvo uždrausta. Ji tik iš tolo žiūrėjusi. Taip pat iš tolo žiūrėjo susirinkusieji tremiamųjų giminės ir artimieji. Vienam iš jų pavykę per sargybinį paduoti pakietuką, kurį tas pats sargybinis atidaręs. Jame buvę rūkalų ir jis kiekvieną papirosą perlaužęs pusiau žiūrėdamas, ar nėra kas viduje. Atsisveikinti su artimiausiais nebuvo leista, visi tik iš tolo žiūrėjo ir verkė. Paskui vagonus uždarė ir užplombavo, o minią išvaikė.

Viename miestelyje vaistinėje dirbusi galestingoji sesuo, kuri buvo suimta, nes davusi partizanams vaistų. Vilniuje ji buvusi teisiama. Į teismą buvo nuvykusi jos motina ir vėliau pasakojo, kad jos teisiamoji duktė teisme pasakiusi, jog ji jau daug rusams esanti pakenkusi, bet apgailestaujanti, kad dar per mažai. Ji buvo nuteista 25 metams.

1950-51 m. ji buvo nuvykusi į Latviją. Buvusi du kartu Rygoje, bet ją tuoj pačiupusi milicija ir liepusi iš miesto išsinešdinti. Latvijoje milicija labai pavojinga, uoli, labai seka ir tuoj suima. Joje esą daug žydų. Antrą kartą nuvykus, ją taip pat tuoj pačiupo. Ją suėmęs milicininkas buvęs labai žiaurus ir tuoj uždaręs ją į kalėjimą, kur išsėdėjusi dvi naktis. Jai buvę pagrasinta, kad bus nubausta dvejiems metams. Tačiau antrąją dieną atėjęs rusų majoras ją paleidęs ir įsakęs Rygoje daugiau nesirodyti. Po to ji grįžusi atgal į Lietuvą.

Būdama Latvijoje, žinojusi vieną latvę, kuri buvusi grąžinta iš Vokietijos rusų zonos. Ji buvusi ištekėjusi už vokiečio, bet buvo nuo vyro atskirta. Rygoje jai gimęs vaikas. Buvusi atsivežusi iš Vokietijos baldų ir rūbų, bet Rygoje negavusi nei buto, nei darbo, nei dokumentų. Gyvenusi pas tetą nelegaliai.

Kita latvė, giminių kviečiama, sugrįžusi iš Anglijos. Ji taip pat turėjusi atsivežusi daug daiktų, bet, negaudama darbo, pradėjo tuos daiktus turguje pardavinėti. Ji vis bijojusi, kad bus išvežta į Sibirą ir pykusi ant giminių, kad ją iškvietę.

Taip pat 1951 m. grįžusi iš Lietuvos jauna vokietaitė pasakoja, kaip Lietuvos ūkininkai "savo noru" rašėsi į kolchozus.

Tai buvo 1949 m. pavasarį. Prieš tai jau ištisus metus buvo "aiškinama", kaip bus gera, įvedus kolektyvinių ūkių sistemą. Tačiau ūkininkai tik klausėsi, bet nepritarė. Buvo siūloma paduoti prašymus. Ir tai niekas neregavo. Rudenį buvo uždėti tokie dideli mokesčiai, kad turintieji gyvulių, buvo priversti juos visus parduoti, kad galėtų "skolas" valstybei sumokėti. Bet ir tai nepadėjo — niekas į kolchozus nestojo.

Tada 1949 m. staiga visas kaimas buvo apsuptas enkavedistų. Jie vaikščiojo iš ūkio į ūkį su jau paruoštais "prašymais", kuriuos reikėjo tik pasirašyti ir jau būsi išgelbėtas iš visų rūpesčių. Atėjo ir pas tos vokietaitės šeimininką trys civiliai apsirengę rusai ir vienas lietuvis komunistas. Prasidėjo "derybos", kurios truko apie valandą laiko, kol enkavedistai įpykę tvėrė ūkininką už pakarpos, įspraudė abi jo rankas tarpdurin ir, pri vėrę duris, suspaudė abiejų rankų pirštus. Po to dar jį apspardė, išvadino sabotažninku ir Amerikos šnipu ir, keikdami, išėjo.

Tokių vaizdų Lietuvoje buvo tūkstančiai", — baigia pasakoti vokietaitė.

(Iš P. L. B. Vokietijos krašto valdybos leidžiamo Informacijos biuletenio).

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.
Tel. LOcust 2-9229

Aukodamas Raudonajam Kryžiui padarysi labdaringą darbą. Parėmsi nelaimėn patekusius.

HARTFORDAS LAUKIA BOSTONO ARTISTŲ

HARTFORD, CONN. — Vietos lietuviai meno mėgėjai nekantriai laukia atvykstant Bostono artistų, kurie kovo 22 d. 3 val. popiet klubo salėje vaidins K. Binkio "Atžalyną" Atvažiuos net 34 artistai, vadovaujami p. A. Gustaitienės. Tai bus antroji meno šventė mūsų kolonijai, kuri, kaip žmonės sako, bus tiek pat įspūdinga, kaip ir čiurlioniečių koncertas.

Kodėl toks didelis susidomėjimas bostoniečių lietuvių artistais? Pirma, Binkio veikalas "Atžalynas" spaudoje buvo labai gerai įvertintas, o antra, daug kas prisimena bostoniečių artistų talentus, matę vaidinant "Sekminių Vainiką" ir "Šilkinius pančius".

Žmonės stengiasi iš anksto apsirūpinti bilietais, kad gavus geresnes vietas. Juos galima įsigti lietuvių klube.

Po Velykų Hartforde įvyks pasaulinio piano artisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas, Bushnell Memorial salėje. Šis koncertas irgi visų nekantriai laukiamas, ypač po to, kai New Yorke didžioji spauda N. Y. Times, H. Tribune ir kiti labai gražiai įvertino mūsų tautiečio duotą koncertą New Yorke.

M. V.

NAUJIENOS IŠ PITTSBURGH, PA.

PITTSBURGH, PA. — Vietos amerikiečių laikraščiai labai gražiai išgarsino vietos lietuvaitę dainininkę Jul. Andruloniūtę, kuri dirba Bell Telephone Co. ir dainuoja vietos operoje, bet niekad neatsisako padainuoti ir lietuviškame parengime.

Vietos žymūs biznieriai Florence Radžius su dukrele ir Antanas Janulevičius (Janson) su žmona išvažiavo automobiliais į Floridą kelioms savaitėms pailsėti.

Pittsburgiečiai buvo suruošę gražų priėmimą prof. Senn ir jo žmonai, atvykusiam į Pittsburgą skaityti paskaitą apie lietuvių literatūrą.

Per Nepriklausomybės minėjimą buvo surinkta virš 700 dolerių aukų.

J. Virbickas

Kurie norite įsigyti vasarnamį ar ūkį ir sveikam kalnų ore ilgiau gyventi prie upelio ar ežerėlio arčiausiai Adirondacks kalnų, kreipkitės į namams pirkti bei parduoti, dokumentus sudaryti bei apdrausti.
M. Kerbelio ir sūnaus įstaigą,
183 EAST MAIN ST., AMSTERDAM, N. Y. Tel. 1656

PASKUTINIS LEDAS

Nėlė Mazalaitė

Iš premijuotos knygos "Gintariniai Vartai"

Žmonės buvo užlenkti pusiausalyje, užlenkti mūšių ir bolševikų, kurie buvo bėgantiesiems baisesni už kulkas ir ugnį. Ir kur galėjo jie bėgti?—

— Kur galim mes bėgti? — klausė vienas kitą vyras ir žmona, ūkininkų pora, ir žinojo, kad yra tik vienas atsakymas ir vienas kelias — per vandenį. Taip, ledu jie traukėsi, bet turime atsiminti, jog jau buvo prisiartinęs pavasaris, ir kai kitais metais jis buvo laukiamas dėl kiekvieno žalio lapo, kai jis čia mariose ir įlankoje atverdavo žvejams taką į duoną — dabar jis pabėgėliams buvo toks pat priešas, kaip tie, kur vijosi, nes jis ištraukdavo jiems iš po pat kojų kelią į gyvenimą.

Ir štai šitokią naktį, po kurios jau niekas daugiau nebekeliavo — vilkstynės vežimų ir pėsčiųjų kėlėsi ledu per marias. Tarp jų ir šita ūkininkų pora ir jų nedideli du vaikai. Vyras rūpestingai ir globojančiai elgėsi su savo arkliais, kurie tolimą kelią buvo atvežę juos iš namų, ir giltinė daug kartų buvo lipusi jiems ant kanopų, tačiau tokio biauraus kelio, kaip šitas, jie nežengė nuo pat gimimo. Taip, ir gyvuliai ir žmonės turėjo prisiimti neįtikėtinai baisius įspūdžius, ir vaikai jau atprato drebėti iš išgąsčio arba verkti dėl nepatogumų, o moteris visuomet slėpė nuo savo artimųjų susigraužimus ir nerimą. Tačiau šitą naktį jiems visiems buvo baisu, nes naktis viršuje kabojo tokia juoda, kokios niekuomet neregėjo savo tėviškėje, arba tai buvo baimė, kuri darė ją tokią juodą. Ir šitoje tam soje niekas neišdrįso užsidegti žibintų, nes taip pat viršuje — naktyje tykojo lėktuvai, ir mažiausios šviesos žybterėjimas būtų buvęs ženklas jiems ir mirčiai.

O kaip galėjai važiuot be šviesos, jeigu tasai ledo kelias po kiekvieno pravažiuojančio darėsi vis silpnesnis, ir laikas nuo laiko pasigirsdavo lengvas ledo lūžimas ir žmogaus riksmas, ir galėjai girdėti, kaip prunkštė arkliai, plukdamies per vandenį, ar grimzdo iš vežimo mėtomi daiktai.

Šita šeima keliavo tylomis, įkandin juoduojančių vežimų, čia neturėjo jie kaimynų nei pažįstamų, su kuriais žodžiu ar darbu patalkintų vieni kitiems šitą nevilties naktį. Ir kokios ilgos, šermeninės šliaužė valandos, ir kokia nesibaigianti šitos nakties teisybė.

Nes vargai, atrodė, tebuvo tik prasidėję: netrukus viršuje tamsos buvo išsvaidyta daugybė kybančių lempų, ir jos žėrė duslią, nykią, raudoną ir žalią šviesą ant bėgančiųjų minios, ir ţuojau ant jų taipgi pradėjo kristi bombos.

— Jeigu tai būtų tik sapnas, — galvojo ūkininkas eidamas šalia savo vežimo, — jeigu tik sapnas, ir tai būtų perdaug baisu matyti žmogui, tačiau tai yra tikrai. — Jis ėjo įsikibęs į vežimo kraštą, kad paskutinis smūgis nenusviestų jo toli nuo saviškių — bent mirti jie turėjo visi drauge. Ir jis matė, kaip jo vaikai susigūžė ir įkniaubė savo akis į motinos kelius, ir ji sėdėjo apkabinus juos abu iš abiejų šonų ir meldėsi. Ir ji galvojo, lygiai, kaip ir jos vyras—kaip jie tai paskui pasisakė—abu galvojo:

— Dieve, Tavo valia, turbūt, atvedė mus čia, kad be karsto ir be žemės saujos, kurią namie gauna ir vargingiausias elgeta, atrastume sau kapą. Tačiau, juk ir Tavo Motina gel bėjo Tave, kūdikį, nuo priešų bėgo saugodama, ir užtat, padėk, kad mūsų vaikai dar neprarastų savo jauno gyvenimo šitokiu baisiu būdu, ne tik ne savo žemėje, bet ir ne savo vandenyse.

Tačiau jie nesilpnino vienas kito žodžiais, nes tai, ką jie regėjo aplinkui buvo nemažiau baisu už jiems gresiantį pavojų — štai prieš pat jų akis, beveik pažeme, prasklendė lėktuvas ir iš jo pasipylė kulkos, ir tuojau jie išvydo, kaip prieš juos važiuojantis vežimas sustojo, nes nebuvo jau kam jį valdyti nei traukti — žmonės ir arkliai buvo negyvi. Ir nuolatos augo lede didelės skylės ir vanduo išsitėkšdavo labai toli, spalvotai švitėdamas nuo anų bauginančių žibintuvų iš aukštai. Ir per visą plotį sklaidėsi dejavimai ir šauksmai, ir verksmas.

Vyras tylomis sukiojo arklius į vieną ir kitą šoną, tačiau atrodė, kad visas ledas yra kaip voratinklis, įkurį nukrito akmuo. Bet, štai, gal būt, jis bus atradęs tvirtesnį kelią, nes prieš jį važiuoja geroka eilė, ir po jų kojomis nėra to lingavimo, kaip jau buvo buvę daugelyje vietų, ir žmogus apsidžiaugė. O šitą minutę vėlei tvieskė iš aukšto sviedinys, ir kai jis iš baimės ir oro smūgio suklupo — tarė, jog kelionė jiems šioje žemėje yra pasibaigusi. Ne, jis atsikėlė gyvas, ir vežime, į kurio gardes jis laikėsi įsikirtęs pirštais, sėdėjo jo šeima gyva ir sveika. Nors jis regėjo ir tai, kad taip laimingai praėjo ne visiems—viduryje eilės, prieš juos, vežimas išsisklaidė į šonus ir niekas iš jo neatsikėlė. Ir tie, kurie buvo važiavę iš paskos, keikėsi, kad jiems yra suardytas kelias, ir pykdami suko kitur. Ir ūkininkas, paskui juos vesdamas savo arklius, galvojo, kokiais blogais paverčia žmones nelaimė. Jis dar pasižiūrėjo ten ir pamatė, kaip iš to nužudytųjų vežimo išsikapstė mergytė — ji buvo nedaugiau dešimties metų, ir dabar stovėjo viena, ir buvo taip nustebinta, kad visi aplinkui ją buvo negyvi, jog nešaukė nei lietė jų, ji sukinėjosi čia pat, ir vanduo sėmė jos kojas. Ir niekas iš tų, kurie gyvi ir nepaliesti važiavo pro šalį, nie kas nesustojo ties tuo vaiku. Kai jo vežimas buvo gretimai, ūkininkas, nestabdydamas arklių, priėjo prie mergytės — ji vis dar trepsėjo toje pačioje vietoje, ir vieną jos bateli vanduo buvo nutraukęs nuo kojos — vyras pakėlė akis į savo vežimą ir jo moteris, pirmą kartą kaip gyveno su juo, pamatė jo akyse ašaras. Ji tylėdama ištiesė rankas žemyn ir vyras padavė į jas mergytę, o ji apsupo jos šlapias kojas savo skara, ir apkabino svetimąjį vaiką taip pat stipriai, kaip ir abu savuosius.

Ne kiek jie dar buvo nukeliavę, kai ūkininkas išgirdo už savęs lūžimą, ir atsigrįžęs pamatė, jog nedidelio vežimuko vienas paskutiniųjų tekinių buvo susmukęs į eketę, lauždamas ją platyn ir traukdamas paskui save viską. Vyras nelaukė ir negalvojo, net to, kad nereikėtų pasitraukti nuo saviškių, nes tuo akimoju vėl pažemiais niro lėktuvas — puolė prie nelaimės ištiktųjų, ir kad buvo tvirtas jam pavyko atsargiai ir greitai nutverti įlūžusį ratą. Ir jis matė, kaip skubiai jo žmona iššoko iš savo vežimo ir metėsi jam padėti, ir jos rūpestingumas ir gera širdis suteikė jam didelę jėgą — jis ištraukė tekinį visiškai lengvai, paskui pasuko arklį į šoną — svetimasis vežimas buvo išgelbėtas, šiam kartui.

Vienas arklys tebuvo ir tenai sėdėjo viena moteris, ir trys vaikai sėdėjo su ja. Išgąsdinta ir vis girdimai, svetima kalba, dėkojo moteris už pagalbą, o vaikai buvo tokie maži, kad greičiausia ir nesuprato, kas čia galėjo dėtis.

— Laikykis arti mūsų, — pasakė ūkininkas, — kaip nors padėsim vieni kitiems, — ir jam pasirodė, tarsi moters veidas pasidarė gyvesnis ir, rodos arklys ėmė našiau eiti, lyg prie jo buvo prikinkytas dar vienas. Ir jis grįžo į savo vežimą su moterimi savo, ir jis jautė, kad dar niekuomet, net džiaugsmo pavasarį nebuvo toks laimingas dėl jos meilės, kaip šią naktį.

Čia jie pamatė, kad dar vienas vežimas buvo prisijungęs prie jų, jie nepastebėjo, iš kurio šono tas privažiavo, tai bus buvęs tuo metu, kai jie buvo pas svetimąją moterį. Senyvas vyras buvo ten, jis taip pat ėjo šalia savo arklio, o moteris su kūdikiu sėdėjo. Kai ūkininkas paragino savo gyvulius eiti toliau — moteris ano vežimo atsigrįžo ir pamojo ranka, ji parodė, kad jie važiuotų paskui juos, ir ūkininkas, kuris regėjo tiek daug šaltumo ir nebojimo kitų, buvo sugraudintas šitų pravažiuojančiųjų rūpesčiu, ir neabejodamas sekė juos.

O šituo metu lėktuvai jau buvo pasitraukę tolyn, rūsčios grėsmės lempos išdegė ir naktis vėl užkrito, dabar dar pavojingesnė, nes visur buvo prisėta naujų ekečių, kurių negalėjai išskirti iš tamsos.

Neramus, tačiau nepasiduodamas nusiminimui, ūkininkas vedė savo arklius, jis nepametė iš akių senyvo vyro, kuris prieš jį ėjo labai užtikrintai, tarsi gerai pažįstamais savo sodybos keliais. — Iš tikrųjų, — galvojo ūkininkas, — jeigu nežinočiau, kaip yra tikrai, manyčiau, kad važiuojame per pievą, taip lengvai ir nepavargę žengia arkliai, ir mano kojos taipgi. Rodos, tas geras kelias atsirado, kai mes pradėjome eiti pirmesniųjų keleivių pėdsakais, tai yra turbūt, del to, kad jie yra tokie malonūs. Keista, — galvojo jis žiūrėdamas pirmyn, — atrodo, kad iš jų vežimo eina šviesa ir negali paklysti nei įkristi į eketę, jeigu paskui juos eisi.

Pamažu ir šita naktis aušo ir jau juodavo kitas krantas— čia buvo išsigelbėjimas. Nebuvo lėktuvų, ir tyloje negirdėjai dėjavimų, ir niekas nešaukė — buvo poilsis, kažkokiam laikui buvo leista atsikvėpti. Ūkininko vežime miegojo moteris ir trys vaikai ir vyras lengva širdimi galėjo eiti į juos žiūrėdamas — savo ramybėje jie ilsėjosi už jį, jautė jis. O kai jis pamatė, kad pirmasis vežimas sustojo, jis taipgi sustabdė arklius. Dabar jis juto, kad po sniegu jie stovi ant žemės — jie važiavo pakraščiu smėliu, kuris neskandina, jeigu ant jo ir sulūžta ledas — taip atsiduso jis. Ir aušroje jis regėjo toli medžius ir dar toliau, jam atrodė, iškiria miesto trobesius.

—Čia reikėtų duoti arkliams atsipūsti,—pasakė jis, kai pamatė, jog jo žmona pabudo. Jis išrovė iš vežimo glėbį dobilų ir padėjo gyvuliams. Ir pamanė: — Turiu paklausti jų, gal jie neturi pašaro, — taip manė jis apie tuos, kurie važiavo pirmą jų, taip pamanė, nes nežinojo, kaip kitaip padėkoti už gerą širdį. Jis jau sukosi eiti ten, kai prie jo prisiartino stambus vyras, su botagu rankoje, ir dabar jis pastebėjo, kad paskui juos yra

(Nukelta į 6 psl.)

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue.
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA. per year $5.00
CANADA and others countries $6.00
Advertising Rates on Application

Gaila, kad...

Dėl Stalino sosto paveldėjimo ne tik kad nekilo revoliucija, bet nebuvo net didelių varžybų.

Nespėjo jį palaidoti, kai buvo pristatytas naujas diktatorius Georgij Malenkov.

Šio paskyrimo greitumas, kas neįprasta sovietų administracijoje, yra geriausias įrodymas, kad viskas jau iš anksto buvo paruošta ir mokėta išlaikyti didžiausioje paslapty.

Ši paslaptis ir toliau supa Kremliaus mūrus dėl naujojo diktatoriaus rėžimo.

●

Pirmasis rūpestis Stalino bendradarbių buvo išsaugoti Rusijos viduje tvarką. Štai kodėl per radiją buvo kartojami atsišaukimai, gyventojus prašant laikytis ramiai ir nekelti ne mažiausios panikos, nedaryti jokių maištų.

Labai reikšmingas įvykis kad tuoj po Stalino mirties nors ir nereikšmingas Šverniko, kas buvo pakeistas maršalu Vorošilovu. Šitas paskyrimas rodo, kad Rusija nori pasirodyti susivienijusi ir stipri, o tas kaip tik parodo jos silpnumą.

Pakviesdami į prezidentus kariškį, partijos vadai norėjo sustiprinti savo santykius su armija. Civiline valdžia buvo pasidalinta, tarp Malenkovo Molotovo ir Berios, kurie yra grieztos politikos šalininkai.

●

Dabar kyla klausimas, ar naujoji vyriausybė visas savo jėgas nukreips į komunizmo plėtimą pasaulyje, ar labiau pasišvęs rusų nacionalizmo kėlimui. Be Berios, naujoje vyriausybėje, visi nariai yra tikri rusai.

Ar šitoks pasikeitimas nesukels satelitams norų išsilaisvinti?

Skilimas turės įvykti, bet jis bus dar ne rytoj.

Jei kas mano, kad sovietų užsienio politika pasikeis, tas apsirinka.

Rusiška kiaulė ant vieno šono išgulėjo tris šimtus metų. Nesimato jokios priežasties, kad ji dabar pakeistų savo poziciją. Stalinas tęsė carų imperialistinę politiką, tad kodėl Malenkovas turėtų daryti kitaip?

Savo įpėdiniui Stalinas paliko smulkias instrukcijas ir bent pradžioje Malenkovas ne drįs nieko keisti.

Stalinas dingo, bet Rusijos politika pasiliks ta pati.

●

Nors Stalino mirtis buvo seniai visų laukiama, bet buvo netikėta.

Anglo-saksai paskutinę minutę prisiminė, kad Stalinas buvo "good old Jo", su kuriuo esą buvę galima sugyventi, susitarti ir aiškiai išsikalbėti ir dabar būkštauja dėl santykių su Malenkovu.

Vakarų valstybių vadai į Kremlių tuoj pasiuntė užuojautos telegramas, ir kai kur gėdului buvo nuleistos vėliavos...

Esame tikri, kad Stalinui mirus, nuliūdo ir tie, kurie šiandien uždaryti Sibiro koncentracijos stovyklose. Tik visai dėl kitos priežastes.

Jie prarado viltį kada nors pamatyti Staliną pakartą Raudonoje aikštėje ant Kremliaus mūrų, į kurį, milijonai paleistų iš koncentracijos stovyklų, praeidami galėtų spiaudyti, kaip komunistai spiaudė į Mussolinio lavoną.

Dabar gi Stalinas mirė ramiai, laimingas, kaip tik gali mirti senas žmogus, matydamas savo sukurtą imperiją pačioje galybėje.

RADIJO PROPAGANDOS LIETUVAI KLAUSIMAS

Neatydžiai apsvarstyta propaganda gali atnešti daug žalos. — Programai vadovauja asmenys, neišgyvenę bolševikinės okupacijos... — Į ką turėtų būti daugiausiai kreipiamas dėmesys?

Neginčijamas faktas, kad propaganda, apskritai paėmus, yra labai veiksmingas ginklas. Tą tiesą gerai buvo suprastęs Goebelsas, supranta ją Vakarai, supranta ir bolševikai.

Todėl jie visomis priemonėmis stengiasi sukliudyti laisvam Vakarų žodžiui pasiekti okupuotus kraštus.

Kita vertus, taipgi žinoma, kaip svarbu bet kuriame, geležinės uždangos nuo laisvojo pasaulio atskirtame krašte išgirsti Vakarų skelbiamą tiesą, kaip svarbu gauti paguodos ir pagrįstos vilties.

Tačiau kardas turi du ašmenis. Tikslinga, tarptautinei padėčiai ir faktiškai būklei Krašte pritaikinta, iš Krašto interesų išplaukianti radijo programa — labai naudinga kovos priemonė. Priešingai —propaganda atremta ne į realybę, bet į gerus norus bei troškimus, klaidingais faktais ar netikrais duomenimis pagrista propaganda gali atnešti priešingų vaisių.

Propaganda, kurios tikslas, priemonės ir metodai nėra labai atidžiai apsvarstyti, propaganda, neįsijaučianti į bega liniai sudėtingą psichologinę būklę Krašte, gali atnešti daug žalos. Tai yra ginklas, su kuriuo būtina elgtis labai atsargiai. Jį naudojant, nei akimirkai negalima pamiršti bendrųjų Krašto ir lietuviškųjų interesų. Jį naudojant, visados turi būti pastatytas ir vispusiškai išnagrinėtas klausimas — kokie gali būti tiesioginiai ir netiesioginiai tos propagandos padariniai ir atgarsiai pačiame Krašte.

Vienintelis mums kriterijas čia tegali būti Lietuvos ir jos gyventojų interesas.

Problemos sudėtingumą rodo kad ir toks pavyzdys. Tarp Rytų ir Vakarų vyksta "šaltasis karas". Vienas svarbiųjų "šaltojo karo" ginklų yra radijo propaganda. Šis karas pirmoje eilėje vyksta tarp stipriausių Rytų ir Vakarų valstybių — JAV ir SSSR. Mes, lietuviai, atsižvelgdami į Lietuvos interesus, patys turime saugoti, kad mūsų Kraštas nebūtų panaudotas vien šio "šaltojo karo" efektams. Niekas nežino, kiek dar metų tas "šaltasis karas" užtruks, be turbūt žymus mūsų daugumas sutinka, jog vien "šaltojo karo" priemonėmis Lietuva nebus išlaisvinta. Todėl vykdant propagandą, vengtina viso, kas tiesioginiai ar netiesioginiai kursto tautą aktyviai priešintis okupantui, kas tautą tam tikra prasme kaitina, kas egzaltuoja jos nuotaikas. Propagandos sukeltieji aiškesnieji pasipriešinimo okupantui poreiškiai šimteriopai stipresnio priešo sužlugdomi ir iššaukia jo represijas bei okupacinio režimo sugriežtinimą. Nuo to kenčia Kraštas ir jo gyventojai.

Šia prasme lenkų vyriausybiniai sluogsniai buvo žymiai atsargesni, negu kaikurie mūsų lietuviškieji sluogsniai. Pav., po 1952 m. sausio mėn. Londone įvykusios Europinio Sąjudžio Rytų ir Centro Europos tautų atstovų konferencijos lenkų atsakingieji asmenys iš karto viešai pasisakė ir įspėjo savo kraštą, kad ši konferencija, iš esmės teigiamas reiškinys, dar toli gražu nereiškia esminio tarptautinės padėties pakeitimo.

Mūsų gi spaudoje daug kas entuziastingai vylėsi jau artėjančiu išlaisvinimu.

Suprantama, kad Vakarai savo propagandos pagalba gali norėti pridaryti bolševikams kiek galint daugiau rūpesčių ir nesmagumų. Tačiau mūsų pareiga yra žiūrėti, kad tie rūpesčiai nebūtų daromi lietuvių Krašte sąskaiton.

Mūsų tauta savo ir kitų tautų laisvei yra jau atnašavusi daug aukų ir kiekviena lietuviškoji gyvybė yra jai brangi.

Šiuo metu betkuri radijo propaganda į Lietuvą turi apsiriboti teisingu ir tiksliu informavimu, bolševikinio melo dešifravimu ir palaikymu ryšio su Vakarų kultūra.

Dėl vienokių ar kitokių priežasčių iš pat pradžių atsakingais už dabartinę programą lietuvių kalba, skiriamą Lietuvai, tapo asmenys, patys neišgyvenę nei vienos okupacijos, svarbiausia, neišgyvenę bolševikinės okupacijos. Gi išgyvenę tuos laikus, geriausi žurnalistai, turi didelį radijofoninio darbo pirtyrimą nebuvo ir nėra į tą darbą pritraukti. Maža to, ligi šiol nebuvo atsakingųjų už lietuvių kalba programą padaryta rimtesnių pastangų tiesioginiai susiekti su tais mūsų rezistenciniais sluogsniais, kurie, kiek tai įmanoma, ir kiekvienu atveju daugiau už kitus, žino realią padėtį Krašte ir kurie galėjo ir gali duoti vertingų patarimų.

Ta proga tenka pakartoti, kad psichologinis radijo karas negali būti sėkmingai vedamas, neįsigilinus į realią būklę respektyviame krašte ir neįsijautus į psichologiją tų, kuriems propaganda skiriama.

Radijo klausimas Lietuvoje nėra uždraustas. Kad ir pasisergėdami žmonės klausosi Vakarų perduodamų programų, nors tas klausimas ir surištas su tam tikru pavojum. Be to, dėl trukdymų klausimas toli gražu techniškai nėra lengvas, reikalauja kantrybės, ištvermės ir užsispyrimo. Tos sąlygos juo labiau verčia vykdomą propagandą visapusiškai apsvarstyti, kad ji būtų kuo tikslingesnė ir kuo efektingesnė.

Ko gi reikia vengti propagandoje?

Vienas pačių svarbiausių vengtinų dalykų jau buvo paminėtas — nei tiesioginiai nei netiesioginiai nekurstyti tautos ir perlengvai ir nepagrįstai išlaisvinimo žodžiu.

Kitas nemažiau svarbus dalykas — vengti viso, kas galėtų prisidėti prie tautos skaldymo, prie antogonizmo tautoje kurstymo. Toks kurstymas ateityje, ginkluotam konfliktui kilus, gali atvesti net prie brolžudiško karo ir pareikalauti nemaža nereikalingų aukų.

Antagonizmas tautos viduje, deja, krašte yra. Su tuo faktu tenka skaitytis.

Reikia tad būti labai atsargiems su puolimais ir smerkimais tų, kurie priversti jungtis į okupacinės santvarkos darbus. Taip elgtis reikia jau vien dėlto, kad kiekvienas juk turi gyventi, nori išlikti gyvas ir yra priverstas tam tikrose ribose taikytis. Mes puikiai žinome, koks likimas sovietinėj santvarkoj laukia tų, kurie ne sugeba nors minimaliai prisitaikyti.

Paimkime, pav., kad ir komjaunuolius. Į komjaunuolius jaunimas dažniausiai stoja todėl, kad verčiamas ir neturi kitokios išeities. Neapdairus apriorinis jų smerkimas gali turėti dvejopą efektą: iš vienos pusės gali skatinti tam tikrų gyventojų sluogsnių prie šiškumą jiems, gi iš kitos pusės gali juos dar labiau stumti bolševikinėn linkmėn.

Radijo propaganda turi apsiriboti tik informavimu. Be visapusiško apsvarstymo tik ir įsigilinimo į klausimo esmę, ji neturi nei tiesioginiai nei netiesioginiai bandyti nustatinėti Kraštui vienokią ar kitokią politinę ar laikysenos liniją.

Visiškai neprasminga aiškinti Kraštui per transliacijas lietuvių kalba, kurių klausimas surištas su sunkumais ir tam tikru pavojum, sovietinės santvarkos negeroves, minėti lietuvių persekiojimus, vykdomą Krašto sovietizaciją, kolektyvizaciją arba net aiškinti stalinistinę doktriną ir pan. Visa tai tinka užsieniui, bet ne Kraštui. Jau vien dėlto, kad visa tai Krašte žmonės geriau žino, negu užsienis, ir jie ten mažiausia nori iš užsienio klausytis apie savo vargus. Kita vertus, kaip jau buvo minėta, tomis temomis kalbant, neretai galima suklysti. Gi padarytos šiuo atveju klaidos būna labai žalingos. Iškreipti ar netikri, paskelbti per radiją, kaip faktai, dalykai pakerta pasitikėjimą transliacijų patikimumu ir gudriai okupantų išnaudojami.

Pav., skelbimas, kad pionieriai naudojami kažkokiems darbams (tai netiesa), teparodo klausytojams Krašte, jog Vakaruose nežinoma tikroji padėtis. Tas faktas bolševikų gudriai naudojamas visos apskritai Vakarų propagandos diskreditavimui.

Tendencija visą gyvenimą okupuotoje Lietuvoje vaizduoti, kaip chaosą, kuriame viešpatauja kažkokia didžiausia netvarka, nėra reali ir tikslinga.

Kalbant apie padėtį Lietuvoje, reikia žinoti patikrintus, abejonių nekeliančius faktus, jais tik remtis ir nuo jų nenutolti.

Nereikia taipgi pamiršti, kad senoji nepriklausomybinė ekonominė ir socialinė santvarka yra sugriauta. Tenka tad labai abejoti, ar tikslingas, pav., bekompromisinis ir besąlyginis buv. nuosavybės grąžinimo dėsnio skelbimas bolševikinės santvarkos jau paveiktam darbininkui ar žemės ūkyje dirbančiam buv. bežemiui. Buvusių ūkininkų ir šiaip veikti nereikia, bet buvusiems bežemiams, darbininkijai, tokie besąlyginiai tvirtinimai gali turėti priešingą efektą. Juos gali dar labiau rišti prie sovietinės santvarkos, juo labiau, kad jie okupantų ir šiaip tąja prasme gudriai savo tikslams išnaudojami.

Į ką gi reikėtų daugiausia kreipti dėmesį?

Štai svarbesnieji teiktinų programų punktai.

Tikros žinios, faktais pagrįstos informacijos apie tarptautinės padėties raidą, Lietuvos bylos gynimo užsienyje faktai, oficialių Lietuvos valstybės vyrų pareiškimai ir pan.

Išsami kartą savaitėje ar dažniau, iš anksto nustatytu ir paskelbtu laiku perduodama, rimta tarptautinės padėties apžvalga ir komentarai — Kraštui labai vertingi.

Reikia turėti galvoje, kad tautos moralė tebėra dar augšta, apskritai paėmus, ir palaikymo dabartinėmis priemonėmis ji nereikalinga.

Kas reikalinga — tai išsami ir teisinga informacija, kad patys lietuviai Krašte galėtų gerai orientuotis ir daryti išvadas. Toji informacija turi sudaryti tikrą ginklą prieš bolševikų vykdomą propagandą bei sovietinę indoktrinaciją.

Sovietai stengiasi Vakarus prezentuoti, kaip susiskaldžiusius, engiančius mažąsias tautas, socialistiškai atsilikusius, ekonomiškai bankrutuojančius.

Todėl aiškinimas tikrų santykių ir mažųjų tautų su didelėmis bendradarbiavimo sąlygų, Europos vienijimosi raidos ir Lietuvos valstybės vietos būsimoje jungtinėje Europoje aptarimas, mažųjų tautų teisės ir jų gyvenimas — yra pirmaelės svarbos temos radijo propagandai. Socialinės pažangos Vakaruose nušvietimas, leistinas naujų ginklų paminėjimas ir jų veikimo efektų aptarimas, teisingos, neperdėtos žinios apie Rytų su Vakarais santykius— nemažesnės svarbos temos, Kraštui įdomūs klausimai.

Lietuviškųjų reikalų sektoriuje turi būti duodamos visos konkrečios žinios apie Lietuvos bylos užsienyje gynimą (faktai — ne bendrybės), apie lietuvių emigracijoje gyvenimą ir laimėjimus. Tautinių švenčių minėjimai ir ypač faktai, rodą, kad Lietuvos valstybė tebėra teisiškai nepriklausoma ir Vakarų valstybių tebepripažįstama — yra be galo svarbūs ir vertingi radijo transliacijų į Kraštą momentai.

Gal ne nereikia minėti, kad informacijų objektyvumas čia yra pirmoji sąlyga.

Betkoks bandymas panaudoti pavojingą radijo ginklą partiniam ar kuriam kitam savanaudiškam interesui yra neleistinas.

P. B. (Santarvė Nr. 2).

Amerikiečiai GIs išmokino berlyniečius šokti "jitterbuggi"

KUR PASISLĖPĖ VISI LIETUVIAI?

New Yorko spauda entuziastiškai įvertino Kuprevičių

Praėjusį sekmadienį New Yorkas turėjo retą progą išgirsti vieną iš talentingiausių Lietuvos pianistų, Andrių Kuprevičių, kurio debiutas įvyko Town Hall.

Europoje ir Pietų Amerikoje Kuprevičius seniai pagarsėjęs, kaip pirmaeilis pianistas. Prie savo laimėjimų jis dabar gali priskaityti ir New Yorko debiutą. Koncerte dalyvavusieji, kaip ir visa spauda — New York Times, Tribune, Telegram ir kt. — Kuprevičių įvertino entuziastiškai ir palankiai.

Savo rečitalį Kuprevičius atidarė paskambindamas Bach'o "French Suite in G". Toliau sekė Brahms'o "Intermezzo" ir "Balade". Pirmąją programos dalį Kuprevičius baigė su Schumanno "Symphonic Etudes".

Antroje programos dalyje Kuprevičius skambino Chopino kūrinius, dvi Aguirre "Tristes", du Čiurlionio Preliudus ir Nokturną, o pabaigoje Debussy kūrinius. Publikai pakartotinai iššaukus į sceną Kuprevičius bisui paskambino Schuberto "Moment Musicale", ištrauka iš Mussogorskio "Pictures at an Exhibition" ir efektingą Scriabino kūrinį kai riajai rankai.

Nepaprasto grožio tonas, jo technika ir kiekvieno kūrinio tobulas išpildymas žavėjo visus. A. Kuprevičius yra didelio talento ir didelio mąsto pianistas.

Publiką sudarė lietuviai, kurių betgi palyginti mažai buvo ir vos pusės salės teužpildė.

Pianisto A. Kuprevičiaus rečitalis praėjusį sekmadienį, kaip ir kiti reprezentaciniai lietuvių koncertai, žymesnėse New Yorko salėse dar kartą parodė, kad su mūsų visuomene kaž kas yra netvarkoj.

Kiekviena proga, kada ypač svarbu menininkui suteikti didesnės moralės ir finansinės paramos, tai visuomenė laikosi pasyviai ir kurčia.

Ar reikia geresnio pavyzdžio? Štai vienas iš žymiausių Lietuvos talentų atvykęs net iš tolimos Pietų Amerikos į didžiausią muzikos centrą, kurio apylinkėse apskaičiuojama virš 100 tūkstančių lietuvių, jų tarpe apie 4 tūkstančiai naujakurių. Į koncertą atėjo vos 500 žmonių ir vis tie patys veidai, tie patys asmenys, kurie jokio svarbesnio lietuviško įvykio nepraleidžia.

Sunku suprasti kodėl lietuviai Amerikoje dvasiniai regresuoja, kada jų kultūrinės veiklos čia nevaržo joks okupanto botagas.

Nėra abejonės, kad naujakurių atvykimas padarė didelį įnašą į amerikiečių lietuvių gyvenimą, bet deja, iš to 25 tūkstančių lietuvių kaip matome, maža grūdų. Vietoje sustiprinę savo jėgas mes net susilpnėjome.

Senieji Amerikos lietuviai dabar su malonumu prisimena netolimos praeities laikus. Dar ir tada, kai Amerikoje nebuvo nė vieno naujakurio toje pačioje Town Hall įvykę Kaskas, Stoškiūtės ir kitų menininkų koncertai buvo pripildyti. Mūsų seimai buvo iškilmingi ir įspūdingi, susirinkimai gausūs. Dabar net ir į Nepriklausomybės minėjimus nebesusirenka tokios gausios minios, kaip praeityje.

Šia padėtim skundžiasi ne tik New Yorkas, bet visos didžiosios lietuvių kolonijos, jų tarpe ir Chicaga.

Nemalonus reiškinys yra ir tas, kad rimtus, kultūringus parengimus daugelyje vietų pakeitė žemiausio lygio pramogos. Mėgėjai ir visokios "amatorių" sudarytos grupės įsibrovė į mūsų sceną, tuo tarpu kai profesionalai merdi fabrikuose ir žymiausieji Lietuvos talentai pasilieka visiškai užmiršti.

Ar tokiu keliu mes siekiame kultūrinių laimėjimų ir politinės nepriklausomybės Lietuvai?

M. K.

STALINAS

juos visus pašalino iš kelio į valdžią

Pasidaręs 1924 metais komunistų partijos generaliniu sekretoriumi, Stalinas likvidavo šiuos Lenino bendradarbius ir bolševikų revoliucijos pionierius:

BUVUSIO 1917 METAIS POLITBIURO NARIUS

Leon Trocki, G. Zinoviev, L. Kamenev, N. Buharin, A. Rykov ir G. Sokolnikov buvo nužudyti. M. Tomski nusižudė. Iš to pirmojo politbiuro gyvi liko tik Andrejev, Molotov ir Vorošilov.

KOMISARUS IR PARTIJOS C. KOMITETO NARIUS

I. Smirnov, I. Smilga, ~~L. Se~~rebriakov, M. Boguslavski, N. Uglanov, A. Beloborodov, I. Rudzutak, H. Jagoda, F. Kodjajev. V. Kuibišev, V. Osinski, G. Petrovski, K. Sukomlin, V. Zatonski, L. Kavtaradze, V. Kosior, S. Kosior, G. Lomov, N. Krylenko, S. Ordzanikidze, A. Enukidze, L. Karakan, B. Mdivani, G. Safarov, A. Rozengolz, G. Grinko, I. Reingold, M. Černov, Preobraženski, Postyčev, Ciubar, Bubnov, Eikhe, Antipov, Mezlauk, Sulimov, Miliiutin, Soltz, Aarbuzov, Jakovlev ir Unchlikcht buvo nužudyti, K. Radek ir Ch. Rakovski suimti ir dingo be žinios, V. Laminadze, N. Skrypnik, A. Khandzian, I. Gamarnik, T. Červiakov, I. Kodjajev ir P. Liubčenko patys nusižudė.

MARŠALUS IR GENEROLUS

Tuchačevski, Kork, Eideman, Primakov, Levandovski, Jakir, Ubarevič, Feldman, Putna, Schmidt, Kuzmičiov, Kasirin, Dubenko, Blucher, Smolin, Ozolin, Hekker, Kuibičev, Kripin, Mezis, Bokis, Alksnis, Bielov, Egorov, Savitski, Velikanov, Gorbačiov, Sukarukov, Tkačev, Pomerancev, Apse ir kt.

ADMIROLUS

Orlov, Sivkov, Ludri, Kojanov, Ivanov, Viktorov, Muklevič, Kirjiev, Dučenov ir Smirnov.

ČEKISTUS

Agranov, Balitski, Pauker, Zakovski, Deribas, Mironov, Peters, Prokofiev, Messing, Trjiliser, Slutski, Molčanov, Leplevski, Latsis.

KOMINTERNO NARIUS

Helen Stasova, Bela Kun, Remmele, Waletski, Brandt, Borodine, Neuman, Piatnicki, Ebereiln, Warski, Dombal, Max Hoeltz ir sakoma, kad Dimitrov.

Šis sąrašas nepilnas, bet užtenkamai didelis ir turėjo būti baisus mirštančiam Stalinui, einančiam su visais tais nužudytais susitikti.

JAU 10 METŲ!

Beveik nepastebėtai praėjo sukaktis, kai 1943 metais kovo mėn. 10 d. hitlerininkai, šautuvų buožėmis daužydami iš Lietuvos išvežė į Stutthofo mirties stovyklą keliasdešimt lietuvių patrijotų, kurių tik saujelė šiandien yra išlikusių gyvų.

"Sunku kalbėti apie buvusias spygliuotas užtvaras. Žmogus vis lieki jautrus tam, kas išgyventa. Dar sunkiau kalbėti apie žmones, kurie už jų buvo. O ten buvo žmonės. Žmonės žvėrių rankose. Žvėris norėjo juos palaužti ir sunaikinti, bet jų dvasia nesidavė priveikiama", taip rašė kun. Stasys Yla knygoje "Žmonės ir Žvėrys", nes jam pačiam teko visa tai pergyventi Stutthofo stovykloje.

Dešimt metų! Bet jau mažai kas prisimena...

Ateinančią savaitę sueina kita dešimtmečio sukaktis, kai 1943 metais kovo 17 d. vokiečiai Lietuvoje uždarė Vilniaus ir Kauno universitetus ir eilę aukštųjų mokyklų, suimdami ir išveždami į Vokietiją profesorius.

Tai buvo nacių keršijimas, kodėl lietuviškas jaunimas ne stojo į vokiečių organizuojamą SS legijoną.

KĄ MAN PASAKOJO DR. VYDŪNAS

JUOZAS VALTYS

Nuo 1944 m. vasaros, kai rusai artėjo į Tilžę, iki 1945 m. rugpiūčio vidurio, vadinasi beveik metus, apie žilagalvį senuką Vydūną nieko nebuvo girdėti,— buvo dingęs lyg vandeny.

Tuo laiku, kaip vėliau paaiškėjo, Vydūno eita kryžiaus keliai, sauvaliaujant rusų gaujoms ir lenkų bandoms tose vietos, per kur šis senelis žingsnis po žingsnio slinko į Vakarus.

Ir štai vieną 1945 m. rugpiūčio mėn. dieną kartu su vokiečių transportu jisai pakliuvo į britų užimtąjį Liubeką netoli Hamburgo. Kaip ir kiti vokiečiai iš lenkų okupuotų sričių Vydūnas atrodė tartum būtų "nuimtas nuo kryžiaus", ligotas, išalkęs, suplyšęs ir išbaimintas.

Berods, tą pačią ar kitą dieną po Liubeko lietuviškąją koloniją pasklido žinia, kad Vydūnas čia atsirado ir gyvas.

Kaip vieno laikraščio bendradarbis šokau ieškoti kur at keliavęs Vydūnas. Mūsų skautai, berods, pirmieji Vydūno prieglaudą užtiko ir, reikia pasakyti jų garbei, jie parodė šiam Mažosios Lietuvos milžinui didžiausią dėmesį ir globą, tuo tarpu kai komitetų gal vos nerado reikalo ligotą senelį perkelti į savo šiltas ir patogias gūžtas.

Vydūnas buvo apgyvendintas vienoj didelėj vokiečių mokykloje, iš kurios laikinai buvo padaryta suvargusiems ir vienišiems seneliams prieglauda.

Nors mes gyvenome po 10—15 vyrų susigrūdę vienam kambaryje, tačiau ten, kur Vydūnas buvo vokiečių priglaustas, vaizdas atrodė nepalyginant žiauresnis.

Radau Vydūną gulint lovoje. Kad nebūtų šalta, gulėjo apsivilkęs paltu ir dar kažkokia marška užsimetęs. Pirmas mano įspūdis buvo, kad tai ne žmogus, o tiktai šešėlis. Dėmesys užkliuvo į dideles, gražias ir labai gyvas akis, kurios judėjo kaip vijurkai. Buvo tiek išvargęs, kad savo jėgomis vargiai galėjo lovoje vartytis. Šalia lovos ant sukrypusios kėdutės buvo vandens puodelis, užrašų knygutė, plunksnakotis, kadaise neolituanų Kaune dovanotas, ir padidinamasis stiklas, be kurio negalėjo rašyti. Aplink ir toliau vaizdas sukrečiantis. Seneliai ligoniai dejuoja, kosti ir spiaudosi.

Pasakęs kas esu ir ko atėjęs, Vydūnas pasitraukė lovoj ir paprašė atsisėsti ant lovos krašto. Iš pradžių ateinant bai minausi, ką aš paprastas žmogelis su šiuo vienu įžymiausiu mūsų filosofu kalbėsiu, kaip kalbą užmegsiu. Tačiau greit, tur būt, iš pirmo žodžio pajutau nepaprastą — ir tikrai neparastą— nuotaiką ir man atrodė lyg aš kalbėčiau su savo tėvu.

Iš karto pastebėjau Vydūno kruopštumą. Iš po pagalvės paėmęs mažą knygutę užsirašo mano pavardę, vardą, kiek metų ir kita. Truputį nustebau ir sakau, kad pavardės užrašinėjimu nereikėtų vargintis, bet senukas Vydūnas atsako:

— Svarbu, kad neužmirščiau tų, kurie man dėmesį skiria. O rašyt, kaip matai, dar galiu, nors neperdaugiausiai šviesos.

Buvau numatęs pas Vydūną pasikalbėti, pasiteirauti kokią valandėlę, bet pagaliau pajutau jau praslinko 4 val., ir ligoni tai vargino, nors pats kitaip teigė. Teko dar kitą dieną ateiti, atnešti daugiau popieriaus pasakojimams užrašyti.

Ir štai ką dabar apie Vydūną rašysiu, buvo nugirsta iš paties Vydūno lūpų.

GROŽĖ, O NE GROŽIS

Vydūnas iš karto nenugirdo mano pavardės, ir manė, kad esu Baranauskas. O jisai Baranauską — tąjį vyskupą ir poetą,—labai mėgęs ir su Baranausku sutinka, kad žodis grožė yra tikroji lietuviškoji lytis, o ne grožis. Girdi, grožei labiau tinka būti moteriškos giminės, nei vyriškos. Grožei moterys sutvertos, o ne vyrai. Ar apie tai nevertėtų pasvarstyti mūsų kalbininkams?

BŪDINGOJI KOVO 22 D.

Vis nebūdavo susitarimo dėl Vydūno gimimo metų. Vis kiti metai būdavo nurodomi. Taigi klausiu Vydūno savo gimimo metą. Pasirodo gimęs 1868 m. kovo 22 d. Savo gimimo dienai Vydūnas skiria ypatingą reikšmę.

Esą 1918 m. kovo 22 d. Vokietijos kaizeris sutikęs paskelbti Lietuvą nepriklausoma valstybe.

1938 m. kovo 22 d. naciai užėmę Klaipėdos kraštą.

Taip pat 1934 m. kovo 22 d. į Vydūno butą Tilžėje įsiveržę nacių policija ir paėmę Vydūno "700 metų vokiečių—lietuvių santykiavimo" veikalo rankraščius ir, be to, 1400 egzempliorių to veikalų knygų. Kiti 1600 egezemplioriai tos knygos buvo užlaikyti Kaune. Ši Vydūno knyga užkliuvo užsienių reikalų ministerijoje, nes josios vadovų buvo įtarta, kaip pataikūniška vokiečiams!?

Vydūnas nusiskundė, kad netgi Tilžės lietuviškame konsulate apie šią knygą panašiai atsiliepta.

Dėl tokios savųjų laikysenos, suprantama, Vydūnas buvo užsirūstinęs. Tiktai vėliau padėtis pakrypo į gerąją pusę.

Toliau Vydūnas ima pasakoti ką patys vokiečiai apie tą veikalą sako. Pavyzdžiui, vienas Karaliaučiaus universiteto profesorius rašė, jog tasai stambusis Vydūno veikalas filosofiniu atžvilgiu esą priimtinas, tačiau istoriniu — esą klaidingas. Reikia žinoti, kad tam profesoriui reikėjo minty turėti, kad tuo metu šėlsta naciškas rėžimas.

Toliau tasai profesorius rašo, kad Vydūno plunksna neapykantos nežinanti. Savo argumentacijai apie vokiečius Vydūnas toje knygoje panaudojęs 27 geriausių ir įžymiausių vokiečių pasaulio vyrų raštus. Nežiūrint to, Vydūno veikalo kritikas pažymi, jog Vydūnas pasirinkęs tuo, kurie pa tys saviškiams kailį lupa. Tuo Vydūnas piktinasi ir atsikerta, jog iš tų 27 19 kaip tik vokiečius iš peties giria.

Tarp kitko, Vydūnas toj knygoje cituoja Martyną Liuterį, kuris šiaip apie vokiečius labai pakankamai kalba, tačiau taip pat pabrėžė, jog vokiečių velnias esąs girtuokliavimas.

1937 ar 1939 m. nacių policija iš Vydūno buto išsinešė ir konfiskavo "Pasaulio gaisro" 700 knygų, o jų buvę iš viso atspausdinta bene 2000 egzempliorių.

(Bus daugiau)

ŠALTĄ ŽIEMOS VAKARĄ SKAITYKITE KNYGAS, KURIOS PILNOS UGNIES

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI. Čia labai stipriai pavaizduotas gyvenimas nuogas iš nuogiausių. Iliustruota, 316 psl., kaina $3.00.

ŠIRDIES RŪMAI. Čia aprašyta: kaip tėvą nusineša alkoholis, motiną — meilė, o dukterį — širdis. Iliustruota, 450 psl., kaina $4.00.

ŠLIUPTARNIAI. Čia parodyta lietuvių angliakasių gyvenimas ir tos baisios kovos, kurios ėjo tarp bedievių ir "kryžiokų" — šliuptarnių ir katalikų. 652 psl., drobės viršeliai, šliupo, šerno ir Dembskio atvaizdai, kaina $3.00.

VISOS 3 KNYGOS SYKIU TIK UŽ $6.00! Bet taip baisiai žema kaina negali tęstis ilgai. Tai nelaukit rytojaus, bet tuo dėkite $6.00 į voką ir siųskit: DR. ALG. MARGERIS, 3325 S. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Persiuntimo kaštus apmokame.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

MUMS rašo

TIK DU NEPATENKINTI

Senas vienybietis Petras Juškevičius iš Kearny, N. J. mums rašo, kad jis nepatenkintas Vienybėje spausdinamu "Mažasis don Camillo pasaulis", nes jis esąs tikintis katalikas ir myli Dievą.

P. Juškevičius, tur būt, neskaitė praėjusią savaitę Vienybėje tilpusį mūsų atsakymą B. Wilkinsui, kuriame nurodyta, kad "Mažąjį don Camillo" pasaulį skaitė net pats Popiežius ir žiūrėjo pagal tą romaną susuktą filmą. Kaip ten be būtų Popiežius yra visų katalikų galva ir jei šis veikalas būtų netinkamas ar įžeidžiantis Bažnyčią, jis nereikštų savo su sižavėjimą autoriui.

Dabar, kaip marijonų Draugas (No 62), praneša, šį pagarsėjusį Guareschi veikalą "Mažasis don Camillo pasaulis", kurio italų kalboje išėjo 20 laidų, o anglų vertime — aštuonios, į lietuvių kalbą pradėjo versti kunigas Antanas Sabaliauskas...

Ar tai dar nėra naujas įrodymas, kad šiame veikale Bažnyčia neižeidžiama?

Iki šiam laikui gavome iš skaitytojų kelioliką laiškų dėl "Mažojo don Camillo pasaulio". Visi sužavėti ir tik du — B. Wilkinsas ir P. Juškevičius nepatenkinti, kuriems ir norėjome įrodyti, kad jie labai apsirinka savo sprendime.

A. Rukas iš Chicagos rašo: "Aš manau, kad daugeliui lietuvių tas Guareschi aprašymas patinka".

Visai teisingai. Iki šiam laikui buvo tik du nepatenkinti.

DEPORTACIJŲ PROCEDŪRA PAGAL NAUJĄJĮ IMIGRACIJOS ĮSTATYMĄ

Deportacijos yra toks rimtas reikalas, kad svetimšaliams ir jų draugams būtina žinoti ištikus tokiai bylai savo teises. Naujasis McCarran - Walter Imigracijos ir Naturalizacijos Įstatymas, kaip ir ankstyvesnis, detaliai paduoda šitokios bylos eigą, jei Imigracijos ir Naturalizacijos įstaiga nusprendžia, kad kuris nors svetimšalis yra deportuotinas.

Pirmiausia svetimšaliui suimti išduodamas arešto įsakymas. Įsakymą įvykdžius ir tuo būdu pradėjus bylą, svetimšalis gali būti iš kalėjimo už tam tikrą užstatą paleistas, laikomas namų arešte arba policijos priežiūroje, atsižvelgiant į bylos ypatingąsias aplinkybes.

SVARBU GERAS ADVOKATAS

Bylą specialiam tardytojui pradėjus, svetimšalis gali būti atstovaujamas advokato arba kurios nors svetimtaučius globojančios organizacijos atstovo. Yra nepaprastai svarbu, kad svetimšalis turėtų tikrai gerus advokatus, jai jis pats nepripažįsta vyriausybės kalti nimų teisingais. Tardymo metu svetimšalis ir jo advokatas gali susipažinti su prieš jį pateiktais įrodymais ar kaltinimais, pateikti savuosius įrodymus ir išklausinėti liudininkus. Ištrėmimo įsakymas tėra galiojantis tik tuo atveju, jei jis yra paremtas tikru įrodymu, patikimu ir įtikinančiu.

Jei svetimšalis gavęs šaukimą į šitokį teismą neatvyksta, tardymas gali vykti be jo. Tardytojas nusprendžia remdamasis tik jam turimais įrodymais.

Jo sprendimas turi būti svetimšaliui pranešta. Sprendimas gali būti apskųstas Imigracijos Tarybai nevėliau kaip penkioms dienoms pradėjus nuo sprendimo dienos (dienomis neskaitomi šventadieniai ir sekmadieniai). Šios tarybos nuosprendis, tik su labai retomis išimtimis yra galutinas.

IŠTREMIAMAS 6 MĖNESIŲ LAIKOTARPYJE

Sprendimui įsigaliojus įstatymai reikalauja, kad svetimšalis būtų išdeportuotas nevėliau kaip po šešių mėnesių nuo sprendimo dienos. Deportuojamas asmuo turi teisę pasirinkti kraštą. Jei tas kraštas atsisako išdeportuotą priimti Valstybės Prokuroras gali pasiųsti jį į kraštą, kurio pilietis buvo, kur jis yra gimęs arba iš kur į šį kraštą jis atvažiavo. Jei nė vienas iš šių galimybių negali būti pritaikyta, asmuo siunčiamas į bet kurį jį priimantį kraštą.

FIZINIS PERSEKIOJIMAS

Jei asmeniui išdeportuotam į kurį kraštą gręsia fizinis persekiojimas Valstybės Prokuroras gali bylą sulaikyti taip ilgai, kiek jam tas atrodys reikalinga. Senąsis įstatymas gi griežtai draudė išdeportuosius siųsti į kraštą kur jie gali būti persekiojami.

Tokiais atvejais išdeportuojami gali užtrukti JAV ilgiau negu minėtas laikas. Tokiu atveju asmuo turi paklusti Valstybės Prokuroro pagristiems, raštu pateiktiems reikalavimams suvaržyti savo veiklą arba būti baudžiamas pinigine bausme arba kalėjimu.

IŠDEPORTAVIMO BAUSMĖS PANAIKINIMAS

Pagal senąjį įstatymą, kaikurie deportuojami asmenys, gero charakterio galėjo būti atleisti nuo bausmės jei pats svetimšalis arba jo teisėtai įsileistas kuris šeimos narys

(Nukelta į 8 psl.)

VAIKO MAUDYMAS — Cassat piešinys (1894 m.)

PETRONĖLĖ ORINTAITĖ LAIMĖJO PREMIJĄ

Lietuvių Rašytojų Draugija, norėdama paskatinti rašytojus, kad neužmirštų jaunimo, paskyrė jaunimo literatūros 1952 metų premiją 100 dolerių rašytojai Petronėlei Orintaitei už Balės Vaivorytės slapyvardžiu parašytą jaunimui knygą "Viltrakių vaikai", kurioj ypač žodinga kalba pavaizduojamas Lietuvos kaimo vaikai, jų vaikiški darbai ir žaidimai, susieti su Lietuvos gamta ir kaimo gyvenimu, kuris mūsų jaunesnių skaitytojų be pažįstamas iš pasakojimų.

● Dail. A. Tamošaitienė baigia austi kilimą "Jūratė ir Kastytis", kuriame matosi Baltijos jūroje gintaro pilis, o jos prieky viename laivelyje buriuoja Kastytis, kitame Jūratė. Kilimą užsakė jūrų kapitonas P. Mažeika savo dukters Jūratės seklyčiai.

● Lietuvių Enciklopedijos išleidimo paruošiamieji darbai eina prie galo. Bostone leidėjas Kapočius nupirko namus su spaustuve, kur jau įsitaiso pagrindiniai darbininkai.

● Balio Sruogos istorinis veikalas "Milžino paunksmėje", iš Vytauto Didžiojo laikų, tikimasi dar prieš Velykas pasirodys. Leidžia Terra.

● Leonardas Žitkevičius parašė vaikams eilėraščių rinkinį "Saulutė debesyse". Iliustravo J. Pilipauskas. Leidžia L. K. Klubas.

● Lietuvių Žurnalistų Sąjungos revizijos komisija pasiskirstė pareigomis: pirm. dr. J. Prunskis, sekr. dr. K. Sruoga ir narys prof. G. Galva.

● Adomo Mickevičiaus lietuvių ir prūsų žygių istorinę apysaką "Konradas Valenrodas" šiomis dienomis išleido Gabijos leidykla. Knyga iliustruota senomis graviūromis, Vertimas V. Mykolaičio-Putino.

● Dail. V. K. Jonynas nupiešė viršelį Juozo Grušo novelių knygai "Pabučiavimas", kuri iš spaudos išeina pirmomis kovo mėn. dienomis. Leidžia Gabija.

● Jurgio Jankaus pasaka "Po raganos kirviu" ir Kazio Binkio eiliuotą pasaką "Baltasis vilkas" mūsų jauniesiems skaitytojams Velykų proga patieks Gabijos leidykla. Pirmoji knyga iliustruota dail. B. Vilkutaitytės-Gedvilienės, antroji — dail F. Ušinskaitės.

● Dail. Pranas Lapė pradėjo piešti iliustracijas Antano Baranausko "Anykščių šileliui", kurį liuksusiniu leidiniu leidžia Gabijos leidykla.

Giovanni Guareschi

MAŽASIS DON CAMILLO PASAULIS

Don Camillo su savo vaiku darželio statyba pralenkė Peppone "Liaudies Namus" kuriems stogas dar nebuvo pradėtas dengti.

Atidarymui jis suruošė didelę programą: choro pasirodymas, gimnastikos mankštos ir futbolo rungtynės.

Reikia pastebėti, kad don Camillo buvo suorganizavęs futbolo komandą "Stipruolis", kuri tikrai buvo nuostabi. Į organizavimą jis buvo sudėjęs visas savo jėgas, įskaitant ir tuos kojų smūgius kuriuos jis dalino savo žaidėjams treniravimo metu per aštuonis mėnesius, kurie gavo daugiau smūgių, negu pats sviedinys.

Peppone irgi neatsiliko. Jis suorganizavo "Dinamo" komanda kuri turėjo atstovauti komunistų partiją. Jis negalėjo prileisti minties, kad jo komanda užims tik antrą vietą, tad dar prieš rungtynes sušaukė žaidėjus ir, išrikiavęs prie sienos, pasakė tokią kalbą:

— Jūs žaisite prieš kunigo komandą. Jūs turite būtinai nugalėti, nes to reikalauja partijos garbė, kitaip aš jums visiems išdaužysiu snukius!

— Mes laimėsime,—visi choru atsakė, prakaituodami iš baimės.

Kada apie tai sužinojo don Camillo, jis susišaukė visus "Stipruolio" žaidėjus ir jiems paaiškino:

— Mes neesame laukiniai, kaip mūsų kolegos kitoj pusėje. Mes sugebame protauti ir pasilikti protingais. Su Dievo pagalba mes pasieksime dešimt prieš nulį. Aš jums negrasinu. Aš tik sakau, kad parapijos garbė yra jūsų rankose, arba teisingiau pasakius, jūsų kojose. Tegu kiekvienas atlieka savo pilietinę pareigą. Bet jei tarp jūsų yra koks niekšas, kuris nepasiruošęs žaisti iki paskutinio kraujo lašo, aš jam nedaužysiu snukio, kaip šis tragikas Peppone, bet pasitenkinsiu tik stipriu kojos smūgiu į užpakalį.

Aišku, visi apylinkės gyventojai, suėjo į iškilmes, nekantriai laukdami futbolo rungtynių.

Pagaliau į aikštę išbėgo "Stipruolio" vienuolikė, apsirengusi baltais megstinukais su raide S ir "Dinamo" vienuolikė raudonuose megstinukuose su kūjo ir piautuvo emblema ir raide D. Žmonės nekreipė dėmesio į inicialus ir kiekvienas savo būdu sveikino komandas: "Tegyvuoja don Camillo!" arba "Tegyvuoja Peppone!"

Peppone ir don Camillo pasižiūrėjo vienas į kitą ir išdidžiai pasisveikino palenkdami galvas.

Teisėjas buvo neutralus, tai laikrodininkas Binella, neaiškių politinių pažiūrų.

Po dešimties minučių žaidimo, vietos žandarmerijos viršininkas, visas išbalęs kaip lavonas, prisiartino prie Peppone lydimas taip pat išbalusių dviejų žandarų:

— Ponas mėrai, aš manau būtų reikalinga telefonuoti į miestą, kad atsiųstų pastiprinimą, — sumurmėjo jis.

— Jūs galite prašyti visą diviziją, jei tas jums patinka, bet jei šitie mėsininkai nenustos žaidę kaip skerdykloje, tai lavonų prisirinks iki trečiojo aukšto! Ir pats karalius nieko nepadarys! Tu supratai? — suriko Peppone, įsikarščiavime užmiršęs, kad Italijoje jau seniai respublika.

Žandarų viršininkas kreipėsi į don Camillo, kuris buvo tik per porą žingsnių.

— Ar jūs manote, kad.... — pradėjo jis.

Bet Don Camillo neleido jam baigti.

— Aš galvojau, — suriko jis, — kad ir Jungtinių Tautų įsikišimas nesukliudys mums plaukioti kraujuje, jei tie prakeiktieji bolševikai nenustos griovę mano žaidėjus, spirdami jiems per blauzdikaulius.

— Gerai, — atsakė žandarų viršininkas ir nuėjo su savo žandarais užsidaryti į savo įstaigą.

Pirmąjį įvartį įkirto "Stipruolio" komanda. Pasigirdo toks triukšmas valio, kad net varpinės varpai sujudėjo.Peppone susiraukęs atsisuko į don Camillo. Atrodė, kad jis puls. Don Camillo iššaukiančiu žvilgsniu atsakė, kad jis nebijąs susitikti. Tereikėjo tik vieno plauko Bet žvilgterėjęs į minią, Don Camillo pamatė, kad visų žvilgsnis nukreiptas ne į aikštę, bet į jį ir Peppone, tad pasakė sukandęs dantis.

— Jei mes mušimės, kils visuotinos muštynės.

— Gerai! — pasakė Peppone, — aš susivaldysiu dėl tautos.

Ir jis atgavo normalią išvaizdą.

— O aš dėl Kristaus!—atsakė don Camillo.

Peppone, apsuptas savųjų žaidėjų, metė pasišlykštėjimo žvilgsnį į don Camillo žaidėjus.

— Fašistai! — pridėjo jis. Paskui pagriebė savo komandos centrinį puoliką Smilza už rankos:

— Tu, kiaulės vaike, išdavike, įsidėmėk, kad aš tau partizanuose tris kartus kailį išgelbėjau! Jei laike penkių minučių tu neįkirsi įvarčio, tai aš tau sprandą nusuksiu...

Smilzo stengėsi kaip įmanydamas išpildyti įsakymą ir, pagavęs sviedinį, varėsi su galva, su kojomis, su keliais ir užpakaliu, spiaudydamas plaučiais bet ketvirtąją minutę sviedinys išlėkė į miškų... Smilzo griuvo žemėn ir daugiau nebesikėlė. Don Camillo nubėgo į kitą aikštės galą, kad kartais supykęs nepapildytų kokį neapgalvotą veiksmą. "Stipruolio" vartininkas buvo žalias iš iš baimės.

Raudonieji sudarė tokią gynimosi sistemą, kad negalima buvo jos pralaužti. Trisdešimt sekundėm prieš pabaigą teisėjas davė pabaudą, kuri "Stipruoliui" buvo katastrofiška: sviedinys buvo paduotas iš tokio kampo, kad net pats velnias nebūtų galėjęs jo sulaikyti.

Rungtynės pasibaigė. Peppone šalininkai pradėjo rankioti sužeistuosius ir nešti į sekcijos būstinę.

Don Camillo nieko nesupratęs. Jis nubėgo į bažnytėlę ir atsiklaupė prieš altorių.

— Viešpatie, kodėl mane apleidote? Aš pralaimėjau!

— Kodėl aš tau turėjau padėti kitus nuskriausdamas? Dvidešimt dvi kojos iš vienos pusės ir dvidešimt dvi kojos iš kitos pusės, don Camillo, vienodai vertos. Pagaliau, aš negaliu kištis į kojų istoriją. Tu gerai žinai, kad aš tesirūpinu tik sielomis. **Da mihi animas, coetera tolle.** Aš kūnus palieku žemėj. Don Camillo, ar tau vis dar neaišku?

— Sunkiai, bet pradedu suprasti. Aš nepretenduoju, kad Jūs administruotumėte mano komandos kojas. Nors jos yra geresnės už kitas. Aš tik sakau, kad Jūs nesukliudėte priskirti negarbingai mano žaidėjams klaidą, kurios jie nepapildė.

— Jei kunigas kartais apsirinka laikydamas mišias, tai teisėjas tuo labiau gali apsirikti rungtynese!

— Galima sutikti su visomis klaidomis kitose srityse tik ne sporte, ypač kai kalba eina apie sportišką arbitražą. Binella yra niekšas...

Bet don Camillo nebegalėjo toliau tęsti savo pasikalbėjimą su Kristumi, nes tuo momentu minios persekiojamas į bažnytėlę įbėgo žmogus, rėkdamas: "Jie nori mane užmušti! Išgelbėkite mane!"

Minia, tiesa, jį vijosi ir jau veržėsi pro duris. Don Camillo sugriebė centnerį sveriančią grabnyčią ir, iškėlęs ją virš galvos, grasindamas kreipėsi į žmones:

— Vardan Dievo! — suriko jis, — atgal, arba aš visus pritrenksiu! Įsidėmėkite, kad kas čia ateina ieškoti prieglaudos, tai šventa!

Žmonės sustojo.

— Gėdinkitės, laukiniai žvėrys! Grįžkite į savo namus ir melskite Dievo atleidimo, už gyvuliškumą!

Žmonės nuleido galvas susigėdinę ir pasiruošė trauktis.

— Persižegnokite! — sakė don Camillo.

Ir jie persižegnojo, nes grabnyčia dar vis grasinančiai buvo iškelta, o don Camillo atrodė kaip koks Samsonas.

— Tarp jūsų ir jūsų gyvuliškos neapykantos persekiojimo objekto yra kryžius, kurį kiekvienas jūsų padarė su savo ranka. Kas sulaužys šią šventą sieną, tas papildys šventvagystę. **Vade retro!**

Minia pasitraukė ir don Camillo užsklendė duris. Žmogus buvo sugriuvęs ant suolo be kvapo.

(Nukelta į 6 psl.)

Leonardo Da Vinci 500 m. mirties sukakties proga Milane. Italijoje, suruoštoje parodoje pababintas peršviečiamas jo portretas

Mažasis Don Camillo pasaulis

(Atkelta iš 5 pusl.)

— Ačiū, don Camillo, — sumurmėjo jis.

Don Camillo iš pradžių nieko nesuprato. Padaręs keletą žingsnių bažnytėlėje, jis atsistojo prieš žmogų.

— Binella!— pasakė jis drebėdamas. — Binella prieš mane, prieš mano akis ir prieš Dievą, kuriam negalima meluoti! Juk nebuvo padaryta klaida! Kiek tas banditas Peppone davė, kad sušvilptumei išlyginimui įvarčių?

— Du tūkstančius penkis šimtus lirų.

— Hm! — sumurmėjo don Camillo, pakišdamas jam po nosimi savo milžinišką kumštį.

— Bet... pradėjo Binella.

— Laukan!—suriko don Camillo.

Pasilikęs vienas, jis atsisuko į Kristų.

— Aš jums atsakiau, kad tai biaurus parsidavėlis. Ar aš nebuvau teisus pykdamas?

— Ne, don Camillo, tu buvai neteisus. Nes už tą patį patarnavimą tu davei Binellai du tūkstančius lirų.

Don Camillo bejėgiškai išskėtė rankas.

— Bet jei Jūs šitaip samprotausite, tai padarysite išvadą, kad aš esu dėl visko kaltas?

— Aš kitaip ir nesakau, don Camillo! Jei kunigas pirmas pasiūlo papirkimą, Peppone galėjo prileisti, kad tai legalu, Binella irgi. Ir jei tai legalu, tai kodėl nepasirinkti labiau mokančią pusę?

Don Camillo nuleido galvą.

— Jūs norite pasakyti, kad jei šis nelaimingasis dabar gauna smūgius iš mano žaidėjų, tai aš dėl to esu kaltas?

— Kai kuriuo atveju taip, nes tu buvai pirmasis pastumęs jį į pagundą. Bet tavo nusidėjimas būtų buvęs dar didesnis, jei Binella būtų sušvilpęs tavo naudai, nes tada niekas nebūtų sukliudęs raudonie siems jį primušti.

Don Camillo valandėlę pagalvojo.

— Kitaip sakant, yra geriau, kad mes buvome nugalėti.

— Visai teisingai! — atsakė Kristus.

—Tada aš Jums dėkoju, kad padėjote pralaimėti. Ir jei aš pasakysiu, kad pralaimėjimą priimu, kaip bausmę, Jūs turite tikėti, kad mano atgaila nuoširdi, bet, kaip dalykai yra, turiu Jums pasakyti, kad priversti tokią komandą, kuri gali rungtyniauti tarptautinėse rungtynėse, priversti ją pralaimėti prieš tokią niekam ver tą komandą kaip yra "Dinamo", širdis šaukiasi keršto.

— Don Camillo! — lengvai pabarė Kristus.

— Jūs negalite suprasti, — atsiduso don Camillo, — kad sportas yra specialus dalykas. Sportininku esama, arba ne. Nežinau, ar aš aiškiai išsireiškiau.

— Aiškiau ir negalima buvo, vargšas don Camillo. Aš tave labai gerai suprantu, kad... Pagaliau, kad jūs turėsite revanšo rungtynes?

Don Camillo pašoko iš džiaugsmo.

— Šeši prieš nulį!— sušuko jis. — Šį kartą bus šeši prieš nulį nes jie nematys įlekiant sviedinio į vartus. Sviedinys įlėks, kaip mano skrybėlė į nuodėmių klausyklą.

Ir patvirtinimui savo žodžių, jis spyrė su koja savo skrybėlę, kuri įkrito į nuodėmių klausyklą.

— Įvartis! — pasakė Kristus šypsodamasis.

Kitą savaitę tolimesni don Camillo ir Peppone nuotykiai.

Paskutinis ledas

(Atkelta iš 3 psl.)

važiavę begalinė vilkstinė vežimų, ir dabar visi sustojo paskui juos, štai todėl vienas ir buvo priėjęs.

— Tai jau esame krante? — pasakė tas. — Daug nelaimių būtų atsitikę, kad būtume pasukę kitur, o ne paskui jus. Patys esate, tur būt, iš netolimų apylinkių, kad taip gerai rodėte kelią.

— Aš ir norėjau padėkoti jiems, kad tokiu tvirtu keliu pro šitą liepsnojantį ledą išvedė mus, — pasakė ūkininkas ir tas kitas sako:

— Kam?

— Tiems, — pasuka galvą į priekį ūkininkas, — tiems iš pirmojo vežimo.

— Bet jūs ir buvote pats pirmasis vežimas, — sako žmogus ir ūkininkas kartoja:

— Mes?

Dabar jis atsisuka pirmyn ir nemato nieko priešais —ir nėra nieko tolumoje, vežimo nei žmonių— aušra yra tokia didelė, kad gali viską matyti, o čia juk yra lyguma. Jis žiūri į savo moterį ir toje aušroje mato, kaip skaisčiai ir dėkingai sužvilga ašaros jos akyse, pakeltose į auštantį dangų.

STEAMBOAT INN

ALMA KASMOČIUS, Vedėja

ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS

Salė šokiams, susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems pobūviams.

Didelis ir gražus daržas piknikams bei išvažiavimams.

89-91 Steamboat Rd., Great Neck, L. I.

TELEFONAI:

Great Neck 2-1546 (Biznio) Great Neck 2-3389 (Rez.)

BALANSUOTO MAISTO BŪTINUMAS

Iš spausdinamos dr. Biežio knygos "Būkit sveiki"

Ne be reikalo prigijo posakis: esi tas, ką valgai. Šių dienų mokslininkų tyrimų duomenys šitai pilnai patvirtina. Visiškai neatitinka tikrenybės prisivalgyti iki soties kad ir skaniausių valgių ir iš to tikėtis sveikatos ilgesniam laikui. Skonis ir prabanga anaiptol nevisuomet reiškia gerą mitybą. Gi be pastarosios nėra ir geros sveikatos. Todėl į valgį žiūrėti vien tik kaip į apetito patenkinimą nėra nuosaiku. Turėtų būti kaip tik priešingai. Valgis turi būti svarbiausias pagrindas ir šaltinis patvarios energijos ir sveikatos. Tik tam ir valgoma. Skaniausias valgis kad ir gražiausiame rūme, valgomas iš auksinės lėkštės, neteiks geros sveikatos, jei jis nebus pritaikintas organizmo reikalavimams. Tačiau valgis, kad ir paprasčiausioje lūšnelėje, valgomas iš paprasčiausios skardinės, atneš puikią sveikatą, jei jis tik bus organizmui pritaikintas — balansuotas. Čia ir yra visas skirtumas. Gamtos taisyklės nėra keičiamos. Kiekvienas žmogus turi prie jų prisitaikyti. Kitokio pasirinkimo nėra.

Iš tikrųjų nėra reikalo išeiti specialius mokslus ar būti ypatingu žinovu, norint sugebėti tinkamai maitintis. Pakanka tik bendro supratimo ir noro, kad visa tai būtų pasiekta praktiškame gyvenime. Ypač šeimininkėms tai privaloma, nes jos gamina valgius, ir nuo jų sumanumo pareina visos šeimos sveikata, ir nekažin kiek daugiau triūso jai reikia pridėti, kad ji kasdieną paruoštų taip vadinamą balansuotą maistą. Ir tai, reikia nepamiršti, visada teigiamai atsiliepia sveikatai.

Skaitytojas jau susipažino su proteinų, krakmolų ir riebalų ypatybėmis. Jis žino, kad jų visų trijų reikia tam tikroje proporcijoje pagaminti energijai ir atstatyti sudėvėtoms kūno ląstelėms. Taipgi jau žinome, kokią rolę vaidina įvairūs mineralai, be kurių savotiškos įtakos maistas negali pasiekti savo tikslo. Gi vitaminų nebuvimas ar jų stoka tiesioginiai veda į rimtus sveikatos pakrikimus. Iš to jau savaime aiški išvada: žmogui kasdien būtinai reikia proteinų, krakmolų, riebalų, mineralinių druskų ir visų vitaminų. Šitokis maistas, turįs savyje visas čia nurodytas medžiagas, sudaro vadinamą balansuotą maistą. Kitaip sakant, šis maistas pilnai atitinka visus organizmo reikalavimus, kuriuose mums gamta yra nustačiusi. Už nežinojimą ar išsisukinėjimą kartais tenka sumokėti labai brangią kainą. Tad to reikia ir tai galima išvengti.

Pažiūrėkime, kaip praktiškai galima tą balansuotą maistą parengti. Imkime vidutinę šeimininkę, kuri nėra išėjusi aukštesnių mokslų, bet šiaip jau yra apsukri ir sumani, mėgstanti laisvalaikį praleisti naudingais pasiskaitymais ir bendrai besirūpinanti savo ir savo šeimos sveikata.

Ji maitins šeimą mėsa, žuvimi, kiaušiniais, kepenimis, stropiai žiūrės, kad kiekvienas kasdien išgertų bent du stiklus pieno, o vaikai — bent dvigubai. Sūrio su sviestu nešykštės. Taipgi ji stropiai prižiūrės, kad kiekvienas bent su pietumis ir vakariene sukąsnotų po gerą porciją maišytų daržovių ir avisių, dažniausiai, šviežių, o taipgi ir konservuotų. Ji padės ant stalo duonos, ruginės ar kvietinės, būtinai pilnų grūdų, o ne lukštentų, prie kiekvieno valgio. Pusryčiams bus visiems vaisių ar daržovių sunkos gerokas stiklas. Ji prižiūrės, kad jis būtų ištūštintas iki dugno. Žinoma, ji sugebės visa tai paįvairinti skaniai ir patraukliai sutaisysti, kad visi valgytų pasigardžiuodami, kaip sakoma, net pirštus aplaižydami.

Čia nurodyta valgių kombinacija kaip tik sudarys tikrai balansuotą maistą, ir čia nėra jokių paslapčių ir nereikia kokio išminčiaus proto. Viskas, ko reikia, tai yra tik truputis žinojimo, sumanumo, o, svarbiausia, noro, ir pasiryžimo. Visa tai būtinai reikalinga geresnei sveikatai.

Šitokiame maiste yra pakankamai proteinų, krakmolų, riebalų, mineralinių druskų ir visų vitaminų. Nė vienos tų medžiagų nereikės ieškoti vaistinėse ar kur nors kitur. Tad savaime kyla klausimas, kaip eilinis žmogus gali būti tikras, kad jis viso to pakankamai gauna ir ar ne perdaug sunaudoja. Dėl perviršiaus nėra nė mažiausios baimės. Jei tai retkarčiais įvyktų, tai iš to nieko bloga neatsitiks. O kai dėl trūkumo, tai kartais gali susidaryti ir neigiamų, net labai rimtų pasekmių, jei jų bus stokojama ilgesnį laiką. Ypač tai pasitikrina dėl proteinų ir vitaminų, kurių atsargos kūnas negali sukrauti. Jų reikia kasdieną atitinkamais kiekiais. Tačiau ir čia dar nesusidaro rimtesnių problemų. Yra aiškiai patirta, kad, tuo atveju, jei žmogus valgo šio viso maisto normalais kiekiais, tai jam pakanka visų tų medžiagų. Dėl to nereikia susidaryti bereikalingos baimės. Praktiškas patyrimas yra geriausias įrodymas, ypač, kada jis yra paremtas ilgamečiais moksliniais stebėjimais ir išbandytas su milijonais žmonių. Jau geresnio įrodymo nebereikia.

Tačiau čia dar ne viskas. Čia minimas balansuotas maistas vienam asmeniui gali būti visiškai itinkamas, o kitam, net ir prie tų pačių aplinkybių, gali tapti netinkamas. Ir štai dėl ko: skirtumus, kartais net reikšmingus, sudaro žmogaus amžius, jo užsiėmimas ir klimatas. Vaikams proteinų, ypatingai pieno, mineralų ir vitaminų, reikia dvigubai, negu suaugusiems. Sunkų darbą dirbančiam, atletui, yra būtina jų kur kas daugiau, negu baltarankiams. Nėščios moterys privalo, kaip savo, taip ir būsimo kūdikio sveikatai, valgyti daug daržovių, vaisių ir gerti daug pieno. Senesnieji, ypač gerokai įsenę, neturi pamiršti, kad proteinai, mieralai ir vitaminai jiems yra ypatingos reikšmės. Jie būtinai turi sumažinti krakmolų kiekį ir atsisakyti visokių riebalų, kurių iprastas vartojimas jaunesnėmis dienomis net skubiai trumpina likusią jų amžiaus dalį.

Kai maistas šitaip pritaikytas pagal dienos reikalavimus, tai ir galima sakyti, kad jis yra tikrai balansuotas ir duodąs daugiau sveikatos. Apie maisto svarbumą seniams ir jų bendrą laikyseną yra išaugusi net speciali medicinos šaka, vadinama geriatrika, apie kurią galima net visą knygą parašyti. Pažymėtina tai, jog karštmečiu reikia susilaikyti nuo riebalų ir krakmolų, o šalčių metu — kaip tik reikia jų kuo daugiausia naudoti.

Tinkamas maistas arba, kaip dažnai sakoma, mityba, vaidina tokį svarbų vaidmenį, kad jo negali užginčyti nė didžiausias optimistas. Akilus stebėtojas visa tai gali matyti ir jausti visur: kada ūkininkas tinkamai neįtręšia dirvos, jo javai prasti, o kai tas pats ūkininkas nesirūpina reikiamu gyvulių šėrimu, jie auga skurdžiai ir dažnai krenta. Augalams ir galvijams balansuotas maistas yra svarbus taip, kaip ir žmonėms. Net ištisos tautos, kurios nesirūpina savo maisto kokybe arba skurdžiai gyvena, neišaugina stiprių vyrų ir moterų. Tai matome Azijos milijonuose ir Afrikos puslaukinių gyventojų tarpe. Tegul ten yra ir kitokių priežasčių, bet maistas yra vienoje pirmųjų vietų. Moksliniai tyrimai nuosekliomis statistikomis visa tai neginčijamai įrodė ir todėl aišku, kad žmogus tegali būti tik tas, ką jis valgo.

Jei jam trūksta kalkių, tai nukenčia jo kaulai ir dantys. Tai aiškiai matome pas vaikus ir senius. Pirmųjų kaulai susikraipo ir dantys greitai pagenda, o pastarųjų kaulai greitai lūžta ne tiek dėl senatvės, kiek dėl kalkių stoka. Tik menkas koks nors sutrenkimas ar griuvimas, žiūrėk, jau kaulas trūko. Jei pasireiškia proteinų stoka, tai rimtai susergama, kartais ir nebeišgydomai. Jei trūksta geležies, susergama mažakraujyste, anemija ir t.t. Yra sakoma: ko nepadėjai, to negali ir rasti. Ir taip yra: ko žmogus neįdeda į savo kūną, kas ilgainiui sunaikina jo paties sveikatą.

Iš kitos pusės reikia suprasti, kad vienos ar kelių maisto rūšių trūkumas trumpam laikui, sakysime, kelioms dienoms ar net savaitei kitai nėra katastrofingai pavojingas. Nė pats žmogus to nepajus, nė pastovesnio sveikatos sukrikimo dėl to nebus. Bet ilgesniais laikotarpiais, mėnesiais ir ilgiau tokiai padėčiai užtrunkant, sveikata jau gali rimtai pakrikti. To reikia būtinai vengti, kur galima.

Šio šimtmečio bėgyje aiškiai pastebėta, kad, bendrai imant, jaunuoliai yra didesni ūgiu, stipresni fiziškai ir budresni protu. Žodžiu sakant, jie sveikesni visais atžvilgiais. Visa tai žymia dalimi pareina nuo geresnio, tinkamiau parinkto maisto. Ir senesnioji karta tikriai ilgiau gyvena ir, kas ypatingai būdinga, laikosi sveiki daugumoje atsitikimų. Žinoma, nereikia pamiršti, kad tuo pačiu laikotarpiu pakilo sanitarinės sąlygos, higiena, na, ir ligų nemažai per tą laiką nugalėta. Bet visdėlto maistas, tinkamai pritaikintas, čia turėlemiamos reikšmės.

MAISTINGUMO LENTELĖ

MĖSA:	Proteinai:	Krakmolai:	Riebalai:
Jautiena:			
Kepta	27.5	—	4.9
Virta	50.2	0.5	8.6
Kepenys	304.	2.5	5.4
Kiauliena:			
Kepta	23.6	—	20.1
Kumpis (rukytas)	19.8	—	20.9
Bekonas	35.8	—	45.6
Aviena:			
Kepta	30.6	—	5.9
Paukštiena:			
Vištiena:			
Virta	26.2	—	10.3
Kepta	30.6	—	2.0
Antis:			
Kepta	21.4	—	8.2
Žąsis:			
Kepta	28.0	—	22.4
Kalakutas:			
Keptas	21.1	—	22.9
Žuvis:			
Silkė:	19.0	—	11.0
Lydeka	18.7	—	0.5
Ešerys:	19.3	—	4.0

Kiaušiniai:	Proteinai:	Krakmolai:	Riebalai:
Visas	13.4	—	10.5
Baltymas	12.3	—	0.2
Trynys	15.7	—	33.3
Pienas:			
Nenugriebtas	3.3	5.0	4.0
Nugriebtas	3.6	4.7	0.7
Grietinė	3.0	4.0	20.0
Sūris:			
Amerikoniškas	22.5	—	31.0
Iš varškės	20.9	4.3	1.0
Grietinės	10.0	0.2	38.0
Riebalai:			
Sviestas	1.0	—	85.0
Taukai	—	—	100.0
Alyva	—	—	100.0
Duona'			
Kvietinė	9.2	52.6	1.3
Ruginė	9.0	53.2	0.6
Cukrus	—	99.9	—
Medus	0.4	81.2	—
Daržovės:			
Saldainiai	8.0	51.0	38.6
Morkos	0.7	5.4	—
Burokai	2.3	6.5	0.1
Salotai	1.2	1.0	0.3
Žirniai	1.0	1.0	0.3
Pupos	7.5	3.5	0.1

(Pabaiga kitą savaitę)

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
91 Hanson Place
Brooklyn 17, N. Y.
STerling 9-5285
VALANDOS: Kasdien nuo 10 iki 12 ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. visą dieną ir pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet, 6 — 8 vakare, Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus
Tel. VIrginia 9-6125

DR. VACLOVAS PAPROCKAS
1357 Bushwick Ave.
Ofiso tel. GLenmore 5-3094
Namų tel. Virginia 9-0476
VALANDOS: 12:30 — 2, 6 — 8, Šeštad. 10 — 3, Ketvirtadieniais ir Šventadieniais uždaryta

T. SAVICKAS, M. D
28 Ashford Street,
Brooklyn 7, N. Y.
Tel. ofiso: APplegate 7-6429
VALANDOS: 1—2, 6—8, Šeštad. 11—3 ir susitarus
Namų TAylor 7-8231

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 1 — 8 vakare, Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus, Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 2 — 9 vakare, Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7tr Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12, Pirm., Treč., Penkt. 6—8
Tel. OR 4-8038

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS — ELEKTROTERPIA.
Nuo 10 val. ryto iki 6:30 v. p. p. • Čia pat moterų ligų gydytoja
Priėmimo val. ntr., treč. ir penkt. nuo 10 val. ryto iki 6:30 val. vak.
New York 3, N. Y. (Tarp 2nd ir 3rd Ave) **220 East 12th St.**
Tel. AL 4-4437

JOHN DERUHA, M. D.
Pūslės, odos, kraujo, vidaus ligos ir nusilpimai. Nervai, glendos, užkietėjimai, vidiniai skauduliai.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

LEONA'S BAR & RESTAURANT

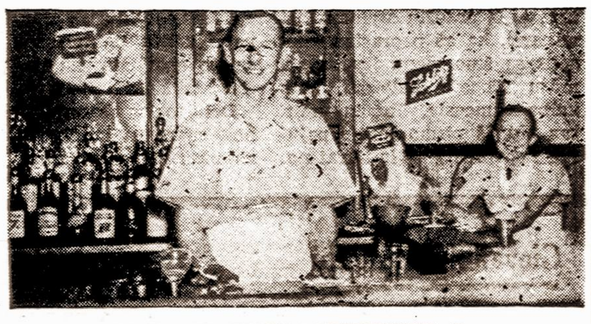

LEONA IR JUOZAS PETRAIČIAI, Sav.
341 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-9414

ACME LIQUOR STORE
SAM SAPEGA, Savininkas
DIDŽIAUSIAS IMPORTUOTO IR VIETINIO VYNO BEI DEGTINĖS PASRINKIMAS
Nuolaida perkant dėžėmis. Pristatoma į namus.
2110 Flatbush Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. NA 8-4343

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MISIUNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

ALBRECHT & KOELBER
MĖSOS URMO PARDAVIMAS
197 NORTH 6th ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

Sporto GYVENIMAS

Redaguoja KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

MOTERYS IR OLIMPINIAI ŽAIDIMAI

Naujasis Tarptautinio Olimpinio Komiteto pirmininkas Avery Brundage (JAV) kartą yra įspėjimai pasisakęs prieš olimpinių žaidimų gigantiškumą.

Moderniaisiais laikais olimpinių žaidimų piniginė apyskaita prilygsta kai kurių mažesniųjų valstybių biudžetui. Jei valstybės biudžetai kartais yra apkarpomi, tai olimpiniuose žaidimuose brendama į įspūdingesnių skaičių labirintą.

Brundage turi konkretų pasiūlymą — iš žaidimų išbraukti moterų varžybas. Su tuo pilnai sutinka The New York Times sporto vedamųjų autorius Arthur Daley. Čia pat žurnalistas paskuba priminti, jog tai nėra koks nusistatymas prieš moteris kaipo tokias. Moterys yra puikios, bet kai jos griebiasi disko ar eina stumti rutulio, visas moteriškasis žavėsys dingsta.

Ne paslaptis, kad dabar moterys yra pasukę į rungtis, kurios nederinamos su moterų įgimtu švelnumu, gracija ir iš viso yra priešingybė visai moteriškumo architektūrai. Tai nieku būdu nereiškia, jog moterys turėtų grįžti į viduramžius. Sportas joms ir naudingas, ir reikalingas, tik nesimpatinga, kai netenkama savigarbos ir priverstinai mėgdžio jami vyrai.

Kai keliamos problemos kaip apkarpyti olimpinius žaidimus, siūloma pradėti nuo moterų. Prisimenam amazones iš Sovietų Sąjungos stepių ir jų pasirodymą Helsinkyje. Ypatingai dėmesį kreipė, ir ne tik pasisekimais, bet, atleiskite, savo vulgariškumu, rutulininkės ir diskininkės...

Istorijoj skaitome, jog graikai, 776 m. prieš Kristų pradėję olimpinius žaidimus, moterų atžvilgiu buvo ypatingai griežti.

Moterims ne tik nebuvo leidžiama dalyvauti žaidimuose, bet dar daugiau — jų nesimatė nė žiūrovų tarpe. Jei kuri ir išdrįsdavo surizikuoti, su tokia drąsuole būdavo griežtai atsiteisiama — ją nustumdavo nuo uolos...

Pagaliau kartą ir tų žiaurybių atsisakyta. O buvo taip. Iš kilų bėgiką, Pisadorus, tėvas treniravo olimpiniams žaidimams. Nelaimei, tėvas ne laiku mirė ir jaunuolį toliau mankštino motina. Prieš žaidimus naujasis treneris nepasitenkino tradiciniu pabučiavimu ir neliko namie. Mamytė savo iniciatyva pateko į stadioną ir, kai jos sūnus laimėjo, neišlaikė ir triumfuojančiai suriko. Taip ji buvo atpažinta, bet žaidimų pareigūnai nedrįso jai pritaikyti įstatyminės raidės, ir tokiu būdu olimpinės šventės jau nebuvo vienvyrų karalystė...

Pernai kai kas buvo ėmęs piršti 800 m bėgimą ir moterims. Idėja netikusi, nors ne nauja. 1928 m. Amsterdame ši nuotolį laimėjo vokietaitė Radke per 2. 16., 8. Deja, tai reikalavo per didelių pastangų ir mergaitės dažnai iš įtampos išgriūdavo. Vėliau šio bėgimo atsisakyta.

O gal pasigirs sužalotų nuomonių, jog moterims dera bėgti ir maratoną? Tur būt? Sovietų Sąjunga neturėtų nieko prieš — dar vienas aukso medalis stepių amazonėms.... Čk.

ALBANY AC LAIMĖJO 5-3

Kovo 8 d. Lietuvių SK pirmoji vienuolikė buvo išvykusi į Albany ir New York State Cup rungtynėse pralaimėjo vietos AC 5-3 (3-1).

Tokia jau taisyklė, kad šį sezoną mūsiškiai įvairių taurių varžybose suklumpa jau pat pirmose rungtynėse...

Iš Lietuvių SK sekmadienį du įvarčius įkirto Gonzales ir vieną Gražys. Neišnaudotas nė baudinis. Sakoma, mūsiškių puolimo linija buvo žemiau vidutiniškumo. Dar vienas nesmagus reiškinys — antram kėliny už teisėjo įžeidimą iš aikštės pašalintas Steponavičius.

Ilgoka pertrauka gal turėjo reikšmės, o prieš mėnesį sužibėję viltys, jog lietuviai nusikratys šešėlių, vėl užteptos juodais dažais. Ir vėl tenka laukti, kada bus subrusta ir bent komandos tarpe ne atsitiktinai įsidegs gerieji sportiškumo pradai.

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Kovo 15 d. Lietuvių SK turi DAFB augštosios lygos pirmenybių rungtynes su Elizabeth SC. Viet—Queens Soccer Field, Bellerose, L. I. Pradžia 2:30 val. Nuo 12:45 val. rungtyniauja antrosios komandos.

Sekmadienio priešininkai, kurie rimtai taiko į meisterius, iš mūsiškių pareikalaus visų sportinių pajėgų.

LATVĖ ADVOKATĖ
DR. JUR. SOPHIE BERZINS
Praktikavo Baltijos valstybėse, Vokietijoje ir dabar — Amerikoje. Taip pat padeda lietuviams, reikalingiems teisinių patarimų.
245 LENOX RD., BROOKLYN 26, N. Y.
ULster 6-4938

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

ANNA'S BEAUTY SALON
ANNA SEEBERG, sav. estų tautietė
Patarnavimas sąžiningas
Tarpe 51 ir 52 St., New York 22, N. Y.
(Viš IRT Lexington Subway 51 St. Stoties)
Plaukų garbiniavimas $7.50 ir daugiau. Papuošimas antakių ir blakstienų.
581 Lexington Ave., New York City
Telefonas PL. 3-5967

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

HENRY J. WONSON
(Vencevičius)
GENERAL INSURANCE
Bendros apdraudos reikalais patartina kreiptis į jauną, bet patyrusį toje srityje savo tautietį. Gausite tinkamą ir sąžiningą patarnavimą.
536 JAFFREY COURT, Brooklyn 35, N. Y., NI. 8-6222
189 MONTAGUE ST., Brooklyn, N. Y., TR. 5-5796

CAPPIELLO KRAUTUVĖJE
Galite gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų rašomųjų mašinėlių, dūjomis bei aliejumi kurenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.
Jau 36 metai, kai Cappiello sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.
Visi Brooklyno ir apylinkės lietuviai perka Cappiello krautuvėje.
Cappiello krautuvėje gaunamos lietuviškos plokštelės.
CAPPIELLO KRAUTUVĖ
706 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-7848

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banka)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

ETTORE GALENO, Inc.
7954 METROPOLITAN AVENUE
MIDDLE VILLAGE 79, N. Y.
(Prie Šv. Jono kapų)

Paminklai ir nauzoliejai statomi visuose kapuose. Atdara kasdien, įskaitant sekmadienius ir šventadienius. Sutaupysite, pirkdami tiesiog iš gamintojų.
Tel. DA 6-2356

DĖMESIO
Kviečiame vyrus ir moteris, senus ir jaunus, stoti į Lietuvių Išganymo Armiją (Lithuanian Salavation Army)
Reikalingi mokantieji skambinti pianu, grojantieji armonika, ar kitokiu muzikos instrumentu. Kreiptis kiekvieną sekmadienį 3 val. p. p. 543 Leonard St., Brooklyn, N. Y.
Pirm. D. DIŠKĖVIČIUS

Buvęs Rygos moteriškų kailinių siuvėjas
siūlo aukštos kokybės kailinių, kuriems medžiagą paruošia savo dirbtuvėje ir siuva moderniškai.
Moterims kailiniai urmo kainomis. Taip pat pertaisome iš senų į naujausius modelius. Patarnavimas sąžiningas.
ALEX DIMANTS
240 W. 29th ST. NEW YORK 1, N. Y.
Patogumui, prieš apsilankant prašome paskambinti LA 4-8298. Darbo valandos 8-10 iš ryto ir 3-6 v. p. p. Šeštadieniais nuo 8 iki 3 val. p. p.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

Lietuviai advokatai
ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083
WM. J. DRAKE
(DRAGUNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y.
JAmaica 6-7272
ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067
ANTHONY J. WESLAN
(VIŽLANSKAS)
16 Court Street,
BROOKLYN 11, N. Y.
MAin 5-1260

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

S. P. Zubavičius
INCOME TAX. REAL ESTATE
111 AINSLIE STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Telefonai:
EVergreen 4-3049 ir
WEstfield 2-7174-J

Anne M. Sabliskas
Pirmoji Lietuvaitė
CHIROPRAKTORĖ
Ligoniai priimami antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais nuo 1 iki 5 v. v.
ir pagal susitarimą
902 BELMONT AVENUE,
Brooklyn 8, N. Y.
APlegate 7-4236

JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
Paskolos namams
108-07 LIBERTY AVE.,
Richmond Hill, N. Y.
VI 8-2239

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

JONAS PATAŠIUS
Žiedai, laikrodžiai, jų taisymas, kosmetika ir religiniai dalykai.
307 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų, uogų, šaknų ir lapų ji yra vartojama nuo visokių nerviškų ligų, ir nerviškų galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — išvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pasiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.
Prisiunčiam į namus.
ALEXANDER'S CO.
414 WEST BROADWAY,
South Boston 27, Mass.

DABAR LAIKAS
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą.
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
(Tarp 9-10 gatvių)
New York City

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima. suruošti geresnių laidotuvių

ąžuolinis karstas $250
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklu dengtas	nuo $95
Ąžuolinis	nuo $250
Mahagoni med.	nuo $495
Metaliniai	nuo $385

Nemokama už koplyčią
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Tel. EV. 6-6438
M. and Z. Auto Collision Works
Lietuvių specialistų collision ir auto taisymo d-vė
BODIES & FENDERS STRAIGHTENED
COMPLETE AUTO PAINTING — DUCO REFINISHING
Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai
TEPIMAS IR POLIARAVIMAS
Darbas atliekamas pigiai ir sąžningai
1506-16 MYRTLE AVENUE
Bet. Gates Ave. and Linden St.
J. MALDUTIS
Z. ZALIAUSKAS
BROOKLYN, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 — Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 — NOTARY PUBLIC

J. M. BUYAUSKAS
NAUJAI ĮRENGTA KOPLYČIA
22 DAVIS AVENUE, KEARNY, N. J.
Telefonas: KEarny 2-2588

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 — Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVE., BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Prel. J. Balkūnas kovo 22 d. 9 val. ryto dalyvaus televizijos (WNBT Channel 4) programoje: pasakys pamokslą. Be to, toj pačioj programoj dalyvaus ir parapijos choro vyrų kvartetas.

Lt. Edward F. Shaw (Šiaučiūnas), ištarnavęs virš 10 mėnesių Korėjoje, demobilizuotas sugrįžo pas tėvus į Brooklyną ir dabar gavo lakūno vietą Eastern Air linijoje.

A. Čiurlytė, baleto šokėja, kovo 4 d. ištekėjo New Yorke už amerikiečio dailininko Will Barnet.

Dr. K. Ambrazaitis ir dr. J. Karvelis kaip gydytojai pašaukti į kariuomenę ir paskirti į aviacijos dalinius.

V. R. Valantiejienė, laidotuvių direktorė Maspethe, dėkoja giminėms ir draugėms, kurios su gėlėmis ir dovanomis pasveikino ją gimtadienio proga.

N. Jasukynaitė, newyorkietė menininkė, viešėjo Floridoje ir Chicagoj.

Domas Toleikis, senas vienybietis, nežiūrint, kad jau keletą metai sunkiai serga, pasilieka ištikimas Vienybės skaitytoju ir atsinaujino prenumeratą.

Kun. dr. M. Ražaitis, Aušros Vartų par. vikaras, staiga susirgęs širdies liga, paguldytas Šv. Vincento ligoninėje.

A. Škėma, neseniai laimėjęs premiją už dramos veikalą, dėl ligos turėjo mesti darbą ir dabar gydosi namie.

F. Šalinskienė, keletą savaičių sunkiai sirgusi, su vyru Pijumi ir dukterimi Florencija išvyko į Floridą.

Natalija Kulbokienė kovo 14 d. grįžo iš Floridos, kur išbuvo ištisą mėnesį.

Jono Narvydo žmona sunkiai serga. Ją lankė Moterų Vienybės atstovės Buvidienė ir Bacey.

Elena Povilanskienė, sunkiai sirgusi, sveiksta. Ją lankė Jonuškaitė ir Karvelienė.

Dr. A. Šešplaukis ateinantį trečiadienį kovo 18 d. kalbės apie lietuvių kalbą J. Ginkaus radijo programoje. Gi kovo 25 d. kalbės kun. T. Žiūraitis.

J. Blėkaitis, režisierius, buvo nuvykęs trumpam laikui į Baltimorę aplankyti pažįstamų.

Ona Norkienė, Žalkauskienė, Aleksandras ir Pelagija Vasiliauskai, iš Brooklyno, buvo nuvykę į Washingtoną dalyvauti vestuvėse inž. J. Jalkovski su Sherley Phillips.

Ališauskai, iš Brooklyno, šiuo metu atostogauja Floridoj, siunčia sveikinimus savo pažįstamiems.

MIRĖ VINCAS SAVICKIS

Praėjusią savaitę staiga mirė Vincas Savickis, buvęs 1951 m. Maspetho Lietuvių Piliečių klubo vedėjas, palikęs nuliūdime žmoną Aleną, dukteris Oną ir Marytę, sūnus Petrą, Juuozą, Antaną ir šešis anukus.

Kovo 8 d. velionis buvo iškilmingai palaidotas šv. Jono kapinėse Middle Village, N. Y., dalyvaujant miniai draugų ir pažįstamų. Laidotuves tvarkė V. R. Valantiejienė.

Velionės žmona Alena širdingai dėkoja viriems giminėms ir pažįstamiems, kurie pareiškė jai užuojautą liūdesio valandoje ir palydėjo jos mylimą vyrą paskutinėje kelionėje.

PARDUODAMAS Brooklyne mūrinis namas, 4 aukštų, 8 butai, gerame stovyje, gražioje vietoje prie gero susisiekimo. Nuomos į mėnesį gaunama $187. Pirkęs turės laisvą butą. Parduodamas už $11,000 (įmokėti grynais $5000). Teirautis šeštadieniais ir sekmadieniais arba vakarais: A. S. 222 Pennsylvania Ave. Brooklyn, N. Y.

Dr. B. K. Vencius šią savaitę mini 25 metų sukaktį, kaip verčiasi dantisto praktika dabartinėje vietoje Brooklyne.

NAUJA VALDYBA

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos New Yorko skyriaus įvykusiame susirinkime buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba: pirm. T. Žiūraitis, vice pirm. Pr. Naujokaitis, sekr. A. Sodaitis, ižd. J. Valakas ir nariu J. Karys. Į revizijos komisiją išrinkti: K. Čerkeliūnas, A. Gražiūnas ir J. Vyliaudas.

Masačiukai grįžo iš Floridos

J. Masočiukienė

Seni Vienybės skaitytojai ir rėmėjai Harry ir Jerry Masačukai, New Star restorano, 89 E. Broadway, New Yorke, savininkai kovo 4 d. grįžo iš Miami Beach, Floridos, kur viešėjo ištisą mėnesį laiko.

Abudu Masačiukai labai gražiai saulėje nudegę, panašūs į tikrus pietų kraštų gyventojus.

Būdami Floridoje vasario 24 d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 29 metų sukaktį.

Grįžusius labai gražiai sutiko proanūkai: Richard, Aleks ir Sue Helen Kaskas, duktė Jane ir žentas Bolis, anūkai Elain ir Aleks Kaskas, taip pat sūnus Charles Pažereckas.

Floridoje per mėnesį laiko atostogaudami Masačiukai sutiko daug lietuvių iš įvairių Amerikos vietovių, daugiausia iš Chicagos ir Bostono.

Paklausti kas juos geriausia Floridoj žavėjo, neabejodami tuoj atsakė: "Oras: diena karšta saulutė, naktį malonus vėsumas".

Jau išėjo iš spaudos garsusis Igno Šeniaus

RAUDONASIS TVANAS

Tai nelinksma knyga, ir vis dėlto tai knyga, kuri turi būti skaitoma, nes ji tikrai pavaizduoja Lietuvos tragediją,—rašė apie jos daniškąją laidą danų laikraštis Berlingske Tidende.

Ši knyga yra netik svarbus šaltinis teisybei ir ypač sovietų taktikai pavergiant Baltijos valstybes pažintl, bet drauge labai įdomus, jaudinantis ir pilnas įtampos pasiskaitymas, — rekomendavo švedų skaitytojams Helsingsborgs Posten.

Bet Raudonasis tvanas turi didžiausios reikšmės mums, nes ten aprašoma mūsų pačių tragedija.

Pasiskubinkit užsisakyt šiuo adresu:

Stepas Zobarskas, 188 Logan Street, Brooklyn 8, New York. Knyga turi 328 pusl. Jos kaina $3.50.

BE MŪSŲ PARAMOS — LIŪDNOS VELYKOS LAUKIA TREMTINIUS

Gerai žinome mūsų pasilikusių Europoje tremtinių sunkią medžiaginę būklę, jų nesibaigiantį kasdieninį vargą ir didelius nedateklius jų apsirengimo ir maitinimosi reikaluos ir dėl to BALF nuolat rūpinas, kad reikalinga jiems pagalba nenutruktų.

Artinasi Velykų šventės. **Daugeliui tremtinių jos bus ne džiaugsmo, o liūdesio šventė, kai tegyvendami jau 9 metus tik gražios praeities prisiminimais, sės prie tuščio Velykinio stalo, išbalę, liguisti vaikai ir nusiminę jų tėvai.**

Todėl BALF'o Centro Valdyba kreipias į visus Amerikos lietuvius, prašydama kiekvieną dirbantį skirti pagal išgales savo auką sušelpti mūsų ne laimingus lietuvius šių Velykų švenčių proga. BALF'o vadovybė kuo skubiausiai perduos jūsų aukas seneliams,ligoniams, vaikučiams Europoje.

Amerikos lietuviai parodė didelį solidarumą ir duosnumą praėjusių Kalėdų švenčių metu. Jų dėka visi vargstą lietuviai sušelpti. Pasitikėdami lietuvių tarpusavia meile, didele užuojauta mūsų vargstančių ir giliu supratimu mūsų uždavinių, kviečiame visus į tą kilnų bendrą Velykinį vajų!

Nuoširdžiai prašome visų geraširdžių, neatidėliojant siųsti aukas per BALF'o skyrius ar tiesiog į BALF'o centrą, kad spėtume dar prieš Velykas jūsų aukas padalinti vargstantiems lietuviams tremtyje.

Mielas lietuvi, paaukok mūsų vargšams! Ir mums čionai Velykos bus linksmesnės, žinodami kad tąja auka prisidėjome prie savųjų tautiečių gelbėjimo.

BALF'o Centro Valdyba.

ALUS BUS GERIAMAS KIBIRAIS...

Kas lietuviams buvo Grandstrytis, tas vokiečiams buvo ir yra 86 gatvė New Yorko rytinėje miesto dalyje.

Toje gatvėje krautuvės kai kur dar turi vokiškas iškabas, ten veikia vokiškas Casino teatras ir, žinoma, yra vokiški restoranai, europietiškame stiliuje įrengti, kuriuose gaunami vokiškai paruošti valgiai ir gėrimai.

Praėjusio karo metu vokiškumas buvo kiek apmiręs 86 gatvėje, tačiau dabar ten vėl atgaivinamos senos tradicijos.

Dabar Yorkville, kur yra ta garsioji 86 gatvė, nuo kovo 22 iki 28 d. švęs "ožio" šventę.

Alaus mėgėjams netenka aiškinti kas yra tas "Bockbier".

Visi žino,kad jis bravoruose būna gaminamas ištisus metus, bet geriamas tik kovo — balandžio mėnesiais. Ir per šią "ožio" šventę jis bus geriamas kibirais...

Šventės pasiruošimui vadovauja gerai žinomi restoranai: Brauhaus, Domino, Switzerland, Cafe Geiger, Rheinland ir Lorelei, kurie visi yra 86 gatvėje.

Tą savaitę nuo kovo 22 iki 28 d., 86 gatvė nuo Lexington Ave. iki upės bus šventiškai pasipuošusi. Restoranuose bus speciali programa: Domino ruošiasi "Miami nakčiai", Lorelei, Brauhaus ir Switzerland stengisis sudaryti bavarišką nuotaiką. Restorane Rheinland girdėsime reiniečių muziką ir dainas, o Geiger kavinėje kiekvienas ras europietišką jaukią nuotaiką.

Jei tą savaitę sutiksite 86 gatvėj vaikštantį ožį — neišsigąskite, jis nesibado, net jei maišysis tarp šokėjų. **Vl. B.**

Aukos Vienybės Popierio Fondui

S. Bulota Silver Creek, Pa.	10.00
J. S. Gegžnas Allston, Mass.	5.00
K. Baranauskas Bronx, N. Y.	2.00
M. Rumbaitis Richmond Hill, N. Y.	2.00
I. Grigaliunas Kenosha, Wis.	2.00
D. Petručionis Elizabeth, N. J.	2.00
J. Turauskas Warehouse Point, Conn.	2.00
J. Cijauskas Rochester, N. Y.	1.00
J. Paulauskienė Elizabeth, N. J.	1.00
Marie Fiore Ozone Park, N. Y.	1.00
V. Nastopka Baltimore, Md.	1.00
Veronika Katilius Richmond Hill, N. Y.	1.00
A. Slavinskas Shelton, Conn.	1.00
P. Teleisa Ozone Park, N. Y.	1.00
P. Stuopis Toronto, Ont.	1.00
J. Radzevičius Ansonia, Conn.	1.00
St. Baranauskas Bronx, N. Y.	1.00
V. Laukaitis Coxackie, N. Y.	1.00
A. Matzkewicz Brooklyn, N. Y.	1.00
Mrs. J. Miltenis Brooklyn, N. Y.	1.00
K. Zibikas So. Boston, Mass.	1.00
A. Kensmin New York, N. Y.	1.00

IŠNUOMOJAMAS gražus, šviesus, 3½ kambarių butas. Nuoma $75.00, Bedford Ave. Brooklyne. Telefonuoti EV. 7-1312.

PARDUODAMAS kabaretas su baru ir restoranu dėl savininko ligos. Gerai vykstąs biznis. Įrodys pajamos. Lover 2nd Ave., New York, N. Y. Teirautis Vienybės redakcijoje EV. 4-0862, arba rašyti: Vienybė—V. B., 412 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

Kovo 15 d. 12:15 val. Apreiškimo Parapijos salėje įvyks Lietuvių Studentų New Yorko skyriaus svarbus susirinkimas. Studentai kviečiami dalyvauti.

•

Kovo 17 d. 8 val. vakare pas Damkuvienę įvyks Moterų Vienybės socialinis susiriinkimas. Šeimininkaus S. Vištartienė ir A. Krulikienė. Narės kviečiamos atsivesti viešnių.

•

Moterų Vienybės pavasarinis balius — šokiai šiais metais įvyks gegužės 15 d. gražioje Show Boat salėje, Jamaica Av.

PAGERBS JUOZUS

Šeštadienį, kovo 21 d. 7:30 v. v. Piliečių Klubo salėje 280 Union Ave. Brooklyne, ruošiamas visų Juozų pagerbimas, o ypač klubo vedėjo Juozo Zakarausko.

DEPORTACIJŲ PROCEDŪRA

(Atkeltas iš 5 psl.)

dėlto skaudžiai bus ekonomiškai paliestas. Naujasis įstatymas panaikino ankstyvesnį taip vadinamą "Kanadiško peržiūrėjimo" būdą, kada ištremtasis išvykdavo Kanadon ir iš ten galėdavo su nauju pasu grįžti atgal, lygiai kaip mažiau atsižvelgia į išdeportuoto ekonominę situaciją. Nors niekas nežino kaip griežtai naujasis įstatymas bus suprantamas, tačiau įstatymą paruošusi kongreso komisija pastebėjo, kad "ypatingai sunkias sąlygas" dėl kurių išdeportavimas turėtų būti atšauktas yra (kaip pav. sąmonės netekimas) ir panašiai. Bendra komiteto nuomonė buvo, jog svetimtaučiai kurie taip kantriai laukė užsieniuose imigracijos į JAV eilės turi daugiau teisių į šį kraštą, negu tie kurie į jį įsibrovė nelegaliai.

Net ir "sąmonės netekimas" nebus pakankama priežastis panaikinti išdeportacijos įsakymui, jei svetimtautis nebus išgyvenęs JAV daugiau kaip penkis metus ir turi gera savo būdo ir elgesio rekomendaciją. Sprendimas tada priklauso Valstybės Prokurorui. Galutinai nusprendžia Kongresas. Iš deportacijos panaikinimas nėra jokia svetimtaučio teisė. Tai yra tik privilegija, malonė kuri gali būti jam suteikta arba paneigta. **C. C.**

ČIA RASIT EUROPIETIŠKĄ NUOTAIKĄ

Atsilankydami į YORKVILLE nepamirškite apsilankyti

Geras maistas ir europietiškai įrengtos vietos

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate 2½% A Year Credited and Compounded Quarterly

On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25 to $10.000
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period

THE Kings County SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully-Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
KABARETAS
Baras, Restoranas, Salė
VYT. BELECKAS, savininkas

Šokiai kiekvieną šeštadienį grojant "Nakties Pelėdų" orkestrui
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

NAUJAI ATIDARYTAS
JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

KVIEČIAMI APLANKYTI NAUJAI ATIDARYTĄ
PALANGOS RESTORANĄ
(Restaurant Corp. Palanga)
ŠVIEŽIAS MAISTAS. LIETUVIŠKI PATIEKALAI.
337 UNION AVENUE, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. UL 8-7821

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
JAUKI KINO TEATRO SALĖ
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

86-TH ST. CASINO TEATRAS
210 East 86th Street Tel.: REgent 4-0257 BUtterfield 8-0561
Nuo kovo 13 d. iki 19 d.
PIRMĄ KARTĄ AMERIKOJE
"EIN MANN MIT GRUNDSATZEN"
Su Maria Koppenhofer — Ursula Herking — Iisa Lesko — Fritz Odemar — Ernest Waldow — Sigrid Becker
"LACHE BAJAZZO"
Su Benjamin Gigli — Paul Horbiger — Monika Brug — Karl Martell
Das Oarchester des Deutschen Opernhauses Berlin
NAUJAUSIA SAVAITĖS APŽVALGA.